

Obama i Tokarczuk

Nobliści – byli prezydent USA Barack Obama i pisarka Olga Tokarczuk (na zdjęciu) – byli niewątpliwie gwiazdami wśród kilkuset mówców konferencji Impact'25. Po raz kolejny samorząd województwa zaangażował się w organizację tego prestiżowego wydarzenia. 14 i 15 maja zgromadziło ono na MTP 6500 osób. ▶ str. 3

FOT. ARTUR BOJENSKI

Wieś po europejsku

W dniach 8-10 maja na MTP odbył się Europejski Kongres Odnowy i Rozwoju Wsi. Spotkanie, którego współorganizatorem był Samorząd Województwa Wielkopolskiego, reklamowano jako największe wydarzenie towarzyszące polskiej prezydencji w Radzie UE. Kto i o czym rozmawiał przez trzy dni w Poznaniu? ▶ str. 3 i 13

Budżet z nadwyżką

26 maja, po długiej debacie, sejmik udzielił zarządowi województwa wotum zaufania i absolutorium za wykonanie ubiegłorocznego budżetu. Co wynika z raportu o stanie regionu? Jaka jest kondycja wielkopolskich finansów? Za co radni chwalili, a za co ganili władze regionu podczas dyskusji? ▶ str. 4

czerwiec 2025
nr 6 (289)

MONITOR

WIELKOPOLSKI

MAGAZYN SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA

rok XXV
ISSN 1642-0918

O integracji z imigrantami

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu od ponad trzech lat prowadzi w Wielkopolsce centra integracji cudzoziemców. Czym zajmują się te jednostki i dlaczego zaczęły budzić emocje?

Choć działalność funkcjonujących w Wielkopolsce pięciu centrów integracji cudzoziemców (w Kaliszu, Koninie, Lesznie, Pile i Poznaniu) nie budziła dotąd żadnych wątpliwości, to jednak w ostatnich miesiącach w przestrzeni publicznej pojawiły się głosy, że placówki staną się w Polsce azylem (noclegownią) dla nielegalnych imigrantów. Takie opinie, zwłaszcza w okresie prezydenckiej kampanii wyborczej, padały najczęściej z ust przedstawicieli PiS, także podczas sejmikowych obrad.

– Społeczeństwo boi się, ja też, napływu nielegalnych imigrantów, którzy mają być relokowani do Polski z Niemiec w ramach paktu migracyjnego. Czy nasze centra mają być rozbudowane, by ich przyjąć? – dopytywał 31 marca podczas sesji radny Marek Sowa.

– Integracja cudzoziemców, ale tylko tych, których sami chcemy w Polsce przyjąć, nie jest oczywiście niczym złym. Obawy pojawiają się wobec paktu migracyjnego i polityki UE, która chce zmuszać państwa członkowskie, w tym Polskę, do przyjmowania imigrantów, których nie chcemy – komentuje dla „Monitora” radny Filip Żelazny.

Inaczej sprawę przedstawiają reprezentanci koalicji rządzącej województwem.

– Sensacyjne doniesienia o tym, że nowa ostrowska placówka stanie się schroniskiem dla nielegalnych imigrantów, nie mają nic wspólnego z rzeczywistością – odpowiadała w trakcie sesji sejmiku Katarzyna Kretkowska z zarządu województwa.

– Na terenie Wielkopolski żyje i pracuje ponad 200 tys. cudzoziemców. Wiele firm nie poradziłoby sobie bez

tych dodatkowych rąk do pracy – mówił wicemarszałek Wojciech Jankowiak, dodając z przekąsem, że na granicy polsko-niemieckiej nie zauważył setek nielegalnych imigrantów przerzucanych do naszego kraju.

W rzeczywistości, wbrew temu, co twierdzą niektórzy politycy, centra nie są (i nie staną się) ośrodkami pobytu czy obozami dla obcokrajowców. Nie ma i nie będzie w nich żadnej opcji zamieszkania czy nocowania. To wyłącznie przestrzeń biurowa, czynna przez część dnia, w której migranci otrzymują niezbędne informacje w zakresie np. rynku pracy, edukacji, systemu ochrony zdrowia.

– Centra integracji cudzoziemców nie są obozami dla uchodźców, ale ośrodkami wsparcia. Oferują np. porady prawne, ułatwiają naukę języka polskiego, doradzają, jak poradzić sobie z funkcjonowaniem w polskim społeczeństwie – potwierdza marszałek Marek Woźniak.

– Docelowo mają one funkcjonować tak, jak portugalski model „one stop shop”, tj. według koncepcji „jednego okienka”, skupiającego różnorodne usługi adresowane do osób z doświadczeniem migracyjnym – zapewnia dyrektor ROPS Grzegorz Grygiel.

Centra mają przede wszystkim służyć tym osobom, które chcą osiedlić się w Wielkopolsce i znaleźć tu swój dom.

– Cudzoziemcy byli, są i będą w naszym regionie, a wzajemna integracja wzbogaca lokalne społeczności i buduje ich potencjał gospodarczy – podsumowuje Paulina Stochniałek, która w poprzedniej kadencji nadzorowała w zarządzie województwa tworzenie CIC. ▶ str. 8-9

FOT. ARCHIWUM ROPS W POZNANIU

Centra integracji cudzoziemców oferują kompleksową pomoc imigrantom. Z ich usług skorzystało dotąd w Wielkopolsce niemal 6 tys. osób.

Jak region świętował

Już po raz trzeci Wielkopoleanie tłumnie skorzystali z zaproszenia marszałka na „Piknik na Fest!” z muzycznymi gwiazdami w prezencie. Tym razem przygotowane przez samorząd województwa święto regionu odbyło się w Poznaniu i Koninie. ▶ str. 2

Stawiamy na kolej

Oficjalnie rozpoczynają się prace na trasach kolejowych z Gołańczy w stronę Kujaw oraz między Poznaniem a Rogoźnem. Samorządowcy i kolejarze zapowiedzieli też inwestycje w tabor i służącą jego obsłudze infrastrukturę. ▶ str. 6

Lwów w Poznaniu

Przez lata miasta nad Wartą i nad Pełtwią łączyło więcej, niż można by się spodziewać. Poznańsko-lwowski relacje na przestrzeni wieków prześledził dr Marek Rezler. ▶ str. 10

Nagrody, nagrody...

Wielkopolscy muzealnicy przyznali swoje coroczne laury „Izabelle”. Poznaliśmy też laureatów Literackiej Nagrody Wielkopolskich Czytelników. Marszałek wręczył też Lednickiego Orła Piastowskiego. ▶ str. 11

Inna strona samorządu

Po co radnemu nożyk wielofunkcyjny? Marszałkiada i ejbry – to dobre połączenie. Podpatrzeni dziennikarze. Donald Trump udawał papieża, a na kogo stylizują się nasi radni? ▶ str. 16

NA WSTĘPIE

Artur Boiński

CÓŻ SZKODZI?

Prowadzone przez samorząd województwa centra integracji cudzoziemców jako obozy czy noclegownie dla rzesz nielegalnych imigrantów przerzucanych nam przez Odrę przez Niemców? Jak absurdalna to sugestia, wie każdy, kto choć raz zobaczył któregoś z tych biur – czy to na żywo, czy choćby na naszych łamach.

Cóż szkodzi postraszyć? – można by strawestować pewną niefortunną wypowiedź, mając świadomość powodów nagłego ożywienia tematu CIC-ów w okresie kampanii wyborczej. Otóż uważam, że szkodzi. I to nie tylko przywołując górnolotnie złe przykłady z historii, pokazujące jak fatalnie może się skończyć rozhuśtanie społecznych emocji straszaniem „obcymi”. Także z powodów bardzo merkantylnych – opłaca nam się dobrze współistnieć z przybyszami z innych krajów, którzy próbują sobie ułożyć życie obok nas, a są nam (zapewniając obsadę wakujących miejsc pracy) w wielu dziedzinach niezbędni. ■

Wizyta gości z Bretanii

3 czerwca wicemarszałek Wojciech Jankowiak gościł w UMWW przedstawicieli trzech bretońskich gmin i delegację z Wierzbinka, której przewodniczył wójt Paweł Szczepankiewicz.

Wielkopolska od wielu lat aktywnie współpracuje z francuską Bretanią, m.in. w ramach prac koalicji regionów rolniczych AgriRegions. Wiele nas łączy: mamy porównywalną powierzchnię, liczbę mieszkańców, a także

rozwinięty sektor rolniczy, co podkreślał Wojciech Jankowiak.

Ważne są też kontakty gmin z obu partnerskich stron, umożliwiające wymianę doświadczeń i dobrych praktyk w samorządach, czego przykładem są relacje Wierzbinka z bretońskimi: Mernel, Les Burlais oraz Comblessac. Goście przypomnieli, że ich kontakty z Polską sięgają 1939 r., kiedy we Francji stacjonowali polscy żołnierze. RAK

Razem dla onkologii

Program zaprezentowano w siedzibie WCO.

Wielkopolskie Centrum Onkologii przedstawiło założenia oraz cele programu DOOR. Na czym on polega?

Tłumaczył to, podczas konferencji zorganizowanej 8 maja w siedzibie WCO, dyrektor placówki prof. Julian Malicki: – Program DOOR ma na celu usystematyzowanie wszystkich działań, które prowadzimy, i pokazanie ich społeczeństwu. Stąd słowo „door”, które w języku polskim oznacza „drzwi”, a te chcemy szerzej otworzyć dla naszych pacjentów. „D” to dostępność, „O” to opieka nad pacjentem, drugie „O” to onkologia i wreszcie „R” – regiony.

Z kolei uczestniczący w spotkaniu marszałek Marek Woźniak przypomniał liczne inwestycje WCO, wspierane i współfinansowane przez samorząd województwa, dotyczące zarówno poznańskiej siedziby, jak i kolejno powstających w regionie zamiejscowych ośrodków radioterapii (Kalisz, Piła, a wkrótce też Konin).

Wśród planowanych działań zapowiedziano m.in. spotkanie w Brukseli z udziałem przedstawicieli ośrodków onkologicznych z Europy (z którymi WCO już współpracuje), co pozwoli jeszcze bardziej włączyć Wielkopolskę w międzynarodowe projekty. ABO

Atrakcje na piknikach

Samorząd województwa zaprosił Wielkopolan na trzecie święto regionu.

Pierwszy tegoroczny „Piknik na Fest!” odbył się 7 czerwca w poznańskim parku Cykada, a kolejną odsłonę zaplanowano 14 czerwca w Koninie.

To już trzecia edycja święta Wielkopolski. Dotychczas obchodziliśmy kolejno 25-lecie samorządu województwa i 20. rocznicę wstąpienia Polski do UE. W tym roku motywem przewodnim pikników było 1000-lecie koronacji dwóch pierwszych królów Polski w Gnieźnie. Z tej okazji na Cykadzie powstał gród Piastów, w którym można było zobaczyć, jak wyglądały: codzienność sprzed tysiąca lat, potyczki wojów i ceremonia koronacji Bolesława Chrobrego.

– Bądźmy dumni z tego, że jesteśmy Wielkopolanami! Bądźmy dumni z naszej pracy i naszych sukcesów. I bądźmy razem, szukając w sobie dobra każdego dnia. Wtedy przetrwamy wszystkie trudności – mówił przed ostatnim koncertem marszałek Marek Woźniak, gospodarz wydarzenia. ABO

Mimo niesprzyjającej aury 7 czerwca na Cykadzie bawili się tłumy Wielkopolan.

Na piknikowej scenie w Poznaniu pojawili się topowi artyści polskiej sceny muzycznej. Wystąpili: Sara James, Afromental, Margaret oraz T.LOVE. Mimo niesprzyjającej aury publiczność dopisała i bawiła się do samego końca.

Wcześniej atrakcji również nie brakowało. Były warsztaty m.in. z budowy rakiet, pleceni wianków, malowania

mandali na plastrach drewna czy tworzenia kwiatowych pocztówek. Działał szpital pod chmurką, w którym wykonywano bezpłatne badania profilaktyczne.

Zadowolone były dzieci, chętnie korzystające z minikolejki, boiska do badmintonu, megapiłkarzyków czy toru wodnego. Dorosli z kolei w miasteczku samorządo-

wym mogli dowiedzieć się, czym zajmują się departamenty i biura Urzędu Marszałkowskiego, a także podległe mu instytucje i jednostki, np. muzea czy szpitale.

Przypomniano też o zwycięskim Powstaniu Wielkopolskim i rozstrzygnięto tegoroczną edycję konkursu „Wielkopolski przyjaciel zwierząt”. RAK

OD 30 LAT W PARTNERSTWIE Z DOLNĄ SAKSONIĄ

Już od trzech dekad województwo wielkopolskie (a wcześniej – poznańskie) oficjalnie współpracuje z niemiecką Dolną Saksonią. Z tej okazji w naszym regionie gościła liczna delegacja z partnerskiego landu. Zwieńczeniem wizyty była 7 maja uroczystość w UMWW, podczas której marszałek Marek Woźniak i premier Stephan Weil podpisali wspólny komunikat dotyczący dalszego rozwoju współpracy. Podkreślono, że ma ona fundamentalne znaczenie dla pokoju, dobrobytu i jedności w Europie, szczególnie w kontekście 80-lecia zakończenia II wojny światowej. ABO

Byli na misjach

Tych, którzy narażali życie w służbie poza granicami państwa, uczczono w Poznaniu 29 maja.

Tego dnia przypada bowiem Dzień Weterana Działania poza Granicami Państwa oraz Międzynarodowy Dzień Uczestników Misji Pokojowych ONZ. W stolicy Wielkopolski obchody z tej okazji zorganizowano przy pomniku Powstańców Wielkopolskich, gdzie złożono wiązanek kwiatów. W uroczystości wzięli udział m.in. marszałek Marek Woźniak. ABO

Różnorodność wokół nas

Urząd Marszałkowski w Poznaniu aktywnie włączył się w promowanie różnorodności, zarówno w miejscu pracy, jak i w społeczeństwie.

Maj jest obchodzony w UE jako Europejski Miesiąc Różnorodności. Z tej okazji 27 maja w sali sesyjnej UMWW odbyło się wydarzenie z udziałem m.in. Katarzyny Kretkowskiej z zarządu województwa, które miało edukować i podnieść świadomość uczestników na ten temat.

Pod hasłem „Wielokulturowa Wielkopolska: Polska – Ukraina – Białoruś” odbyła się dyskusja z udziałem m.in. Oksany Hamerskiej, aktorki Teatru Muzycznego w Poznaniu i prof. Anny Potyrały z Zakładu Stosunków Międzynarodowych WNPiD UAM.

Uzupełniła ją zabawa językowa „Cześć/Pryvit/Pryvittannie – poznaj język sąsiada”, która pokazała, jak wiele łączy języki polski, ukraiński i białoruski. RAK

Regiony a świat

„Tożsamość międzynarodowa regionów” – to hasło przyświecało wydarzeniu, które odbyło się w Poznaniu 27 maja.

Była to trzecia odsłona Naukowej Konferencji Paradyplomatycznej zorganizowanej przez Wydział Nauk Politycznych i Dziennikarstwa UAM. – To dobre miejsce do celebrowania 35 lat polskiego samorządu – podkreślił podczas debaty marszałek Marek Woźniak, mówiąc o międzynarodowej współpracy różnych szczebli administracji. ABO

Debaty z Obamą i Tokarczuk

Stolica regionu gościła w maju na MTP dziesiątą odsłonę konferencji Impact.

Nobliści – byli prezydent USA Barack Obama i pisarka Olga Tokarczuk – byli niewątpliwie gwiazdami wśród kilkuset mówców konferencji Impact'25. To największe w naszej części Europy (od kilku lat nieprzerwanie organizowane w Poznaniu na MTP) spotkanie ludzi polityki, biznesu, nauki, kultury, sportu, którzy chcą mieć wpływ na przyszłość świata (tego bliższego i dalszego), dlatego o niej dyskutują, tym razem – w ramach 23 tzw. ścieżek tematycznych (dotyczących np. sztucznej inteligencji, cyberbezpieczeństwa, podboju kosmosu, transformacji energetycznej, wyzwań dla demokracji, roli współczesnej kultury). 14 i 15 maja wypełniło je ponad 80 godzin wystąpień na 10 multimedialnych scenach.

Po raz kolejny samorząd województwa zaangażował się w organizację Impactu, a Wielkopolska była oficjalnym regionem – gospodarzem jubileuszowej, dziesiątej odsłony konferencji.

– Witam w Poznaniu, stolicy Europejskiego Regionu Aktywnych Ludzi. Przywołuję to hasło, ponieważ jesteśmy w Wielkopolsce w towarzystwie beneficjentami członkostwa w Unii Europejskiej, którego

Na jubileuszowy Impact przybyło 6500 uczestników. W imieniu regionu – gospodarza, którym była Wielkopolska, przywitał ich na MTP marszałek Marek Woźniak.

14 i 15 maja teren na MTP odwiedziło 6500 gości z kraju i ze świata

się nie wstydzimy – mówił na otwarciu konferencji marszałek Marek Woźniak. – Dzisiaj zadajemy sobie szereg pytań na temat przyszłości. Warto rozmawiać o tym, co poprawić w Unii Europejskiej. Zdajemy sobie sprawę, że ta wspólnota wielu państw przechodzi pewien kryzys, na któ-

ry trzeba odpowiedzieć intelektualną koncepcją naprawy tego bogatego i różnorodnego świata.

Odpowiedzi dotyczących tych wyzwań szukali nie tylko przywołani nobliści (Obama wskazywał na balans między tym, gdzie świat jest, a tym, dokąd powinien

zmierzać; Tokarczuk postawiła na potrzebę poczucia wspólnotowości), ale też liczni politycy (m.in. były sekretarz stanu USA John Kerry czy wielu przedstawicieli polskiego rządu), naukowcy (choćby politolog Francis Fukuyama czy historyk Timothy Snyder), właściciele i zarządzający wielkimi firmami, samorządowcy (w tym członkowie zarządu województwa i sejmiku), znani aktorzy i sportowcy, przedstawiciele mediów i NGO.

Do Poznania przyjechał m.in. były prezydent USA.

Przez dwa majowe dni zorganizowany na MTP teren, obejmujący kilka hal i kilkadziesiąt sal, odwiedziło około 6500 osób z kraju i ze świata. Już zapowiedziano, że również kolejny Impact (w maju 2026 roku) zostanie zorganizowany na poznańskich targach. A choć jeszcze nie podano, kto i o czym będzie wtedy dyskutować, specjalna pula stu biletów w promocyjnej cenie rozeszła się w zaledwie kilka godzin przed zakończeniem tegorocznej edycji kongresu... ABO

Renowacyjne wyzwania

Rewitalizacja to nie tylko remont, lecz także poprawa komfortu życia, eliminowanie ubóstwa energetycznego, tworzenie bardziej dostępnych i estetycznych przestrzeni.

O tym m.in. dyskutowano 13 i 14 maja w Auli UAM podczas konferencji o renowacjach, zorganizowanej przez Ministerstwo Rozwoju i Technologii. Była ona jednym z wydarzeń towarzyszących polskiej prezydencji w UE. Wśród prelegentów był wicemarszałek Wojciech Jankowiak.

Kilkuset przedstawicieli administracji publicznej, branży budowlanej, samorządów, organizacji pozarządowych oraz świata nauki zastanawiało się nad takimi kwestiami, jak: systemy wsparcia poprawy efektywności energetycznej, wykorzystywanie OZE, renowacje budynków z perspektywy samorządów, rola organizacji pozarządowych w procesie renowacji, kształcenie kadr dla budownictwa czy modernizacja obiektów zabytkowych. ABO

W konferencji wziął udział Wojciech Jankowiak.

W Brukseli o budżecie

„Przyszłość budżetu UE: jak finansować priorytety Europy?” – to tytuł debaty, która odbyła się 21 maja.

Zorganizowały ją wspólne Biuro Informacyjne Województwa Wielkopolskiego w Brukseli i przedstawicielstwo Dolnej Saksonii. Spotkanie w unijnej stolicy otworzył marszałek Marek Woźniak, podkreślając znaczenie dla regionów przyszłości polityki spójności w kontekście zapisów kolejnego unijnego budżetu po 2027 roku.

W dyskusji, oprócz polityków ze współorganizujących konferencję regionów, wzięli udział europosłowie, reprezentanci Komisji Europejskiej i polskiego przedstawicielstwa przy UE. ABO, BIW

Debatę w Brukseli otworzył Marek Woźniak.

Europejska wieś w sercu Wielkopolski

W dniach 8-10 maja na terenie MTP odbył się Europejski Kongres Odnowy i Rozwoju Wsi.

O przemianach i wyzwaniach dla wsi, o sile sprawczej i kluczowych dla obszarów wiejskich wartościach dyskutowało w Poznaniu 118 prelegentów, 2 unijnych komisarzy, 18 ministrów i 2 byłych polskich prezydentów. Słuchało ich ponad 5 tys. uczestników – przedstawiciele instytucji unijnych, rządów, samorządów, NGO, a także rolników, naukowców, ekspertów z branż, studentów i mieszkańców wsi.

Jak podkreślano, przedsięwzięcie zorganizowane przez ministerstwo rolnictwa i samorząd województwa było największym wydarzeniem towarzyszącym polskiej prezydencji w Radzie UE.

– Przed kongresem stawiane są konkretne cele: przyjechalibyśmy po to, żeby wspólnie wypracować plany na przyszłość dla obszarów wiejskich w Europie, w Polsce i w naszym regionie – mówił podczas otwarcia wydarzenia wi-

Europejski Kongres Odnowy i Rozwoju Wsi zorganizowano na terenie MTP.

cemarszałek Krzysztof Grabowski. – Wieś się zmienia w sposób zasadniczy, widzimy to u nas bardzo dobrze. Zauważamy też, że mieszkańcy miast wyprowadzają się na wieś i chcą żyć w godnych warunkach. Pracujemy nad tym, by ten komfort życia poprawić.

8 maja był „Dniem Wielkopolski”. Debatowano m.in. o pomysłach na rozwój lokalnego rolnictwa, wsparciu dla młodzieży, relacjach między samorządami, UE a bankami, a także o zdrowiu mieszkańców wsi w kontekście zmian demograficznych. Ponadto Krzysztof Grabowski

opowiedział o programie Wielkopolska Odnowa Wsi, moderując też dyskusję na ten temat z regionami partnerskimi.

– Rozwój obszarów wiejskich to jeden z tych tematów, który na forum Unii Europejskiej pojawia się często. Zdajemy sobie sprawę z tego,

że szereg problemów dotyczy nie tylko największych miast i metropolii, ale również obszarów peryferyjnych i wiejskich, i trzeba na nie odpowiadać – mówił 9 maja podczas „Dnia Europy” marszałek Marek Woźniak.

Wtedy odbyło się też pierwsze zdalne posiedzenie koalicji AgriRegions, zrzeszającej regiony zaangażowane w nowoczesne, odpowiedzialne rolnictwo w Europie.

10 maja, w trakcie „Dnia Polskiego”, podsumowano natomiast 20 lat obecności polskiej wsi w UE. Nie zabrakło też rozmów o wyzwaniach współczesności: gospodarce, środowisku, przestrzeni, klimacie, energii, bezpieczeństwie.

Wydarzenie uzupełniły warsztaty, pokazy kulinarne i sprzętu wojskowego oraz degustacje regionalnych potraw. Na scenie i przy stoiskach wystąpiły zespoły ludowe z różnych zakątków kraju. Odbyła się też „Bitwa regionów” – rywalizacja kół gospodyń wiejskich z Wielkopolski. RAK

SEJMIKOWE PYTANIA

PRZEDSTAWIAMY TEMATY,
KTÓRE RADNI PORUSZALI
W INTERPELACJACH
I ZAPYTANIACH ZGŁOSZONYCH
PODZAS XIII SESJI SEJMIKU.

Marek Sowa (PiS) zgłosił interpelację w sprawie podjęcia pilnych działań mających zapobiec demontażowi torów na nieczynnym odcinku linii kolejowej nr 366 z Kościana do Gostynia. Radny zasugerował przeprowadzenie konsultacji i analiz alternatywnego wykorzystania nieużywanej obecnie linii.

Wiesław Ratajczak (PiS) interpelował na temat budowy elektrowni atomowej w Koninie. Radny pytał o podjęte przez zarząd województwa w ostatnim roku oraz planowane działania lobbujące na rzecz tego przedsięwzięcia, a także o ocenę stanu jego realizacji z punktu widzenia władz regionu.

Jan Grzesiek (PSL) zwrócił uwagę na potrzebę usprawnienia wydawania opinii środowiskowych w odniesieniu do wniosków o budowę biogazowni przez podmioty gospodarcze. W swojej interpelacji pytał o statystyki dotyczące złożonych w takich sprawach wniosków i wydanych opinii w ubiegłym i bieżącym roku.

Adam Bogrycewicz (PiS) złożył pisemnie dwie interpelacje i zapytanie. Dotyczyły one: budowy ścieżki pieszo-rowerowej przy drodze wojewódzkiej nr 188 na odcinku Zakrzewo – Głomsk, wsparcia przez regionalny samorząd młodzieżowych drużyn pożarniczych, spadku wartości niematerialnych i prawnych w ramach majątku województwa wielkopolskiego. Z kolei wspólnie z Małgorzatą Nowak (PiS) zgłosił interpelację w sprawie sygnalizacji świetlnej na skrzyżowaniu drogi wojewódzkiej nr 242 z drogami gminnymi 129418P oraz 129320P.

Łukasz Grabowski (PiS) w okresie międzysesyjnym złożył dwa zapytania. Pierwsze dotyczyło budowy obwodnicy Niepruszewa w gminie Buk, natomiast drugie – szczegółów akcji współfinansowania z cegiełek budowy Muzeum Powstania Wielkopolskiego 1918-1919.

ABO

Budżet z nadwyżką

26 maja sejmik, po długiej debacie, udzielił zarządowi województwa absolutorium.

Przez kilka godzin debatowali radni podczas majowej sesji sejmiku. Okazją do dłuższej dyskusji było przedstawienie przez zarząd województwa corocznego raportu o stanie regionu, a także trzy tzw. okołobudżetowe uchwały. Dotyczyły one: wotum zaufania dla zarządu, zatwierdzenia sprawozdania z wykonania ubiegłorocznego budżetu oraz udzielenia absolutorium zarządowi województwa.

„Przeciw” za każdym razem głosowali radni z PiS (9-13 osób), a wszyscy pozostali przedstawiciele sejmiku (24 osoby, reprezentujące PO, PSL, Polskę 2050, Lewicę – czyli „koalicję 15 października”) byli „za”. Co wydarzyło się wcześniej, przed głosowaniami?

Brakuje medyków

Ustawa o samorządzie województwa nakłada na zarząd obowiązek przedstawienia radnym corocznego raportu o stanie regionu. To połączenie syntetycznej diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej Wielkopolski (statystyki GUS, dane o PKB itp.) oraz informacji o działaniach samorządu województwa zaprezentował w skróconej wersji podczas sesji sejmiku (a wcześniej także w trakcie posiedzeń komisji) Grzegorz Potrzebowski, dyrektor Departamentu Polityki Regionalnej UMWW.

Co nas wyróżnia? Najniższe bezrobocie, trzecie w skali kraju PKB w przeliczeniu na mieszkańca oraz znaczący spadek liczby osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej. Z drugiej strony dane z raportu wskazują na niedobory personelu medycznego i wyzwania związane z demografią, wynikające z niskiego przyrostu naturalnego oraz ze starzenia się społeczeństwa (zwiększa się liczba osób powyżej 65. roku życia).

Do tych danych odniosło się podczas sesji kilku radnych PiS. Przewodniczący klubu Michał Zieliński, Adam Bogrycewicz i Grzegorz Fiałkowski wskazywali na różnice rozwojowe między subregionami, zaznaczając, że północ i wschód Wielkopolski nadal charakteryzują się niższym wzrostem PKB, choć (jak zauważył pierwszy z nich) dystans w stosunku do pozostałych części województwa powoli się zmniejsza.

Niepokoili nas deficyt lekarzy i pielęgniarek, a także demografia oraz niski przyrost naturalny. Trzeba stworzyć przyjazne warunki dla rodzin, zadbać o dostępność usług dla osób starszych – mówił Michał Zieliński, dodając: – Cieszę się, że coraz więcej osób korzysta z transportu kolejowego, ale mamy zbyt mało pociągów, które są przepełnione i w efekcie spada komfort jazdy.

Marek Sowa, komentując braki personelu medycznego, zauważył, że o tym, gdzie lekarze i pielęgniarki będą pracować, nie decydują tylko pieniądze, ale także warunki pracy, atmosfera, kwestie zarządzania placówkami.

Na co jeszcze zwracali uwagę radni?

Raport o stanie regionu przedstawił radnym Grzegorz Potrzebowski, dyrektor Departamentu Polityki Regionalnej UMWW.

Naparstek i wanna

– Nie wszystko oceniamy źle. Pozytywne są inwestycje na drogach wojewódzkich, cenne są samorządowe programy dla obszarów wiejskich, np. „Pięknieje wielkopolska wieś” – stwierdził Łukasz Grabowski, który wcześniej skrytykował niewłaściwy nadzór UMWW nad placówkami kultury w Gnieźnie (teatrem i MPPP), w których – zdaniem radnego – miało dochodzić do mobbingu.

Adam Bogrycewicz, omawiając aktywność marszałka Marka Woźniaka w mediach społecznościowych, wytknął mu promocję kandydata na prezydenta RP Rafała Trzaskowskiego.

– Analizując raport, zauważyłem, że mała jest u nas liczba uczestników wydarzeń kulturalnych. Jako Wielkopolska jesteśmy dopiero na 14. miejscu w kraju. Mniej jest także turystów – zwrócił uwagę Wiesław Ratajczak.

– Kluczem do zrozumienia debaty nad raportem o stanie województwa jest głosowanie nad wotum zaufania. Bo choć sytuacja Wielkopolski jest dobra i mamy wiele pozytywnych czynników mówiących o tym, że jesteśmy dobrym miejscem do życia, to jednak chciałbym wskazać na trzy niepokojące elementy, które powodują, że klub PiS nie może poprzeć wotum zaufania dla zarządu – mówił Filip Żelazny. – To brak odpowiedniego władztwa nad miej-

ską spółką MTP, przynoszącą straty, w której mamy udziały. To wyniki kontroli w WCKZiU we Wrześni, gdzie dyrektorka zatrudniała krewnych i wypłacała im nienależne wynagrodzenie i premie. To wreszcie brak realizacji zaplanowanych inwestycji w szpitalach wojewódzkich w Koninie i Kaliszu.

Do tych uwag i wypowiedzi odniósł się w swoim wystąpieniu marszałek Marek Woźniak, zaznaczając, że samorząd województwa nie ma większego wpływu na wiele dziedzin, np. na liczbę turystów czy demografię.

– Kwestie demograficzne są nam znane, to trendy światowe, nie dotyczy tylko Wielkopolski, bo dzietność zależy m.in. od jakości życia. Problem braku lekarzy i pielęgniarek jest ważny, o tę sprawę trzeba zadbać, ale nikt medyków nie przywiąże do łóżek pacjentów. Podejmujemy próbę zakupu nowych pociągów, nie zgadzam się, że zbyt późno, bo znamy realia rynkowe i dostępność tego taboru – tłumaczył marszałek, który, komentując słowa Filipa Żelaznego, dodał: – Współpracę ze spółką MTP i miastem Poznań wykorzystujemy po partnersku do realizacji określonych celów, np. promocji województwa, organizacji imprez. Sytuacja w WCKZiU we Wrześni to dla mnie duże rozczarowanie, ale porównując je z kilkuletnimi działaniami PiS i nieprawidłowościami

w rozliczaniu publicznych pieniędzy, to jakby przystawić naparstek do wanny. Z kolei inwestycje w szpitalach w Koninie i Kaliszu wymagają ponownej weryfikacji dokumentów. Chcemy mieć pewność, że zaproponowane rozwiązania są optymalne albo, że koszty mogą być niższe, bo zadania da się „odchudzić”.

Budżet na plusie

Kolejną godzinę obrad poświęcono na debatę o sprawozdaniu z realizacji budżetu regionu za 2024 r. Jak informowała skarbnik województwa Elżbieta Kuzdro-Lubińska, dochody województwa wyniosły 2,85 mld zł, a główny udział w ich strukturze stanowiły tradycyjnie wpływy z podatków CIT i PIT. Budżet zamknął się nadwyżką w wysokości 297,8 mln zł.

Wydatki osiągnęły poziom 2,55 mld zł, niespełna 90 proc. planu, co tłumaczono kilkoma czynnikami: długotrwałymi procedurami przetargów (odwołania wykonawców, np. w szpitalu przy Lutyckiej), wydłużonym czasem uzyskania pozwoleń na budowę czy np. koniecznością przeprojektowania lub wprowadzenia zmian technologicznych w harmonogramie robót budowlanych (wysoki poziom wód gruntowych na budowie Muzeum Powstania Wielkopolskiego).

Te i wiele innych danych, i liczb, znalazły się w prezentowanych podczas sesji dokumentach: stanowisku Regionalnej Izby Obrachunkowej, analizie biegłego rewidenta, opiniach Komisji Budżetowej (zaprezentowanej przez jej przewodniczącą Janę Grzeską) oraz Komisji Rewizyjnej (odczytał ją Filip Żelazny).

– Gratuluję zarządowi województwa. Ten proinwestycyjny budżet został dobrze zaplanowany i wykonany. Klub PO zgłasza za udzieleniem absolutorium – stwierdziła szefowa klubu Tatiana Sokołowska. Podobne deklaracje złożyli Jan Grzesiek (PSL), Tomasz Wojtlik (Polska 2050) i Justyna Pankowska (Lewica). Głosowanie „przeciw” radnych PiS (zwłaszcza za niski poziom wykonania wydatków) zapowiedział z kolei Filip Żelazny. RAK

Elżbieta Kuzdro-Lubińska i Marek Woźniak odebrali gratulacje i kwiaty od przedstawicieli prezydium sejmiku: Tatiany Sokołowskiej i Henryka Drzewieckiego.

Sport i rodzina

Radni znów przyznali wsparcie z budżetu województwa wielkopolskim samorządom.

26 maja podczas sesji sejmik ponownie zdecydował o rozdysponowaniu grantów w ramach 8. edycji programu „Szatnia na medal”. Tym razem, dzięki zwiększeniu puli pieniędzy na ten cel, dotacje na nowe pomieszczenia szatniowo-sanitarne przy boiskach otrzyma 11 gmin, które dotąd znajdowały się na liście rezerwowej. Suma 1,3 mln zł trafi do: Gminy, Gostynia, Jastrowia, Kaczor, Obornik, Ostroga, Przemętu, Swarzędza, Tarnowa Podgórnego, Wolsztyna i Wrześni.

Podobny mechanizm dotyczy 10 gmin, które wyremontują zaplecze sanitarne. 670 tys. zł otrzymają łącznie: Duszyni, Kościan (dwa zadania, miasta i gminy), Luboń, Ryczywół, Stęszew, Wągrowiec, Włoszakowice, Zakrzewo i Żerków. W ten sposób wszystkie zgłoszone w ramach naboru zadania uzyskają w 2025 r. grant.

Niemal 1,4 mln zł trafi do pięciu samorządów (gminy Ostrow Wlkp., Śrem, Trzcianka i Września oraz powiat wrzesiński) inwestujących

Sejmik kolejny raz przyznał wsparcie wielkopolskim JST.

w modernizację i budowę bieżni w ramach programu lekkoatletycznego. Z kolei powiat leszczyński otrzyma 70 tys. zł na zakup łodzi motorowej z silnikiem, niezbędnej do prowadzenia działań ratownictwa wodnego na jeziorach.

Komu jeszcze sejmik przyznał dofinansowanie z budżetu województwa?

Kleszczewo, Komorniki, Krzyż Wielkopolski, Trzemeszno, Wolsztyn i Wyrzysk otrzymają dotacje (łącznie 600 tys. zł) na funkcjonowa-

nie w latach 2025-2026 usługi społecznej pn. „Wielkopolskie kluby rodzinne”.

Ponadto w ramach programu „Kulisy kultury” dziesięciu gminom (Brodnica, Chodzież, Dopiewo, Doruchów, Kazimierz Biskupi, Kostrzyn, Kiszewo, Oborniki, Stawiszyn, Zaniemyśl) przyznano w sumie 616 tys. zł na remont sal i zaplecza ośrodków kultury lub bibliotek, a w Kuślinie i Wolsztynie dzięki wsparciu województwa (153 tys. zł) zrealizują nowe inwestycje.

RAK

Jakie priorytety zagraniczne?

Wielkopolska koryguje zapisy dokumentu określającego najważniejsze kierunki międzynarodowej aktywności regionu.

26 maja radni przyjęli uchwałę o wystąpieniu do MSZ o wyrażenie zgody na uchwalenie priorytetów współpracy zagranicznej województwa. Co (jeżeli resort zaakceptuje te plany) zmieni się w porównaniu do poprzedniego takiego dokumentu z 2013 roku?

Nowy tekst uwzględni m.in. zapisy aktualnej strategii rozwoju województwa (do roku 2030), a także

istotne procesy, jakie zaszły w przestrzeni geopolitycznej w ostatnich latach. Stąd chociażby wśród potencjalnych tematów współpracy z partnerami zagranicznymi pojawi się nowy komponent dotyczący „bezpieczeństwa i odporności społeczeństwa na zagrożenia naturalne lub/i wojenne”. Jako ważne pola kooperacji uwypuklone zostaną również ochrona klimatu i transformacja energetyczna. Wyraźniej zakreślona będzie też sfera aktywności regionu w Brukseli za sprawą naszej „unijnej ambasady”, czyli Biura Informacyj-

nego Województwa Wielkopolskiego.

***

Warto dodać, że również na majowej sesji sejmik podjął uchwałę „w sprawie udzielenia pomocy społeczności lokalnym i regionalnym Ukrainy”. Sprzęt i usługi o wartości 1,2 mln zł zostaną skierowane do obwodu charkowskiego – partnerskiego regionu Wielkopolski. To kontynuacja projektu z ubiegłego roku, kiedy to trzech poszkodowanych w wyniku działań wojennych pacjentów z Ukrainy zyskało protezę podudzia i skorzystało z niezbędnej rehabilitacji. ABO

O DORADZTWIE ROLNICZYM W SIELINKU

15 maja członkowie sejmikowej Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi obradowali w siedzibie Wielkopolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Sielinku, zapoznając się ze specyfiką działalności tej instytucji. Wizytowali też zlokalizowane w tej samej miejscowości Wielkopolskie Samorządowe Centrum Rozwoju Wsi oraz zwiedzili Muzeum Gospodarki Mięsnej.

ABO

ZARZĄD ODPOWIADA

PRZEDSTAWIAMY WYCIĄG Z ODPOWIEDZI UDZIELONYCH NA WCZEŚNIEJSZE INTERPELACJE I ZAPYTANIA RADNYCH.

Wicemarszałek Wojciech Jankowiak

– odpowiedział na interpelację Adama Bogrycewicza.

Poinformował, że rozbudowa skrzyżowania DW 178 Czarnków – Oborniki z drogą powiatową nr 2058P (ul. Główna) w Dąbrówce Leśnej jest realizowana w oparciu o zatwierdzony projekt tymczasowej organizacji ruchu. Zakłada on ręczne kierowanie ruchem podczas prowadzonych prac. 22 kwietnia prowadzono roboty drogowe polegające na frezowaniu części nawierzchni. W trakcie postępujących prac ruch odbywał się naprzemiennie w obu kierunkach. Jednak wyjazd pojazdów ciężarowych z materiałem wydobywającym podczas robót rozbiórkowych z budowy, ze względów bezpieczeństwa, wymagał chwilowego wstrzymania ruchu pojazdów na drodze. Inwestycja objęta jest zewnętrznym nadzorem inwestorskim, który w sposób ciągły monitoruje i kontroluje realizację robót w celu zapewnienia zgodności prac z projektem, przepisami prawa, zatwierdzoną dokumentacją i umowami. Polecono wykonawcy dołożenie wszelkich starań, aby zachować bezpieczny i sprawny przepływ pojazdów na drodze podczas prowadzonych robót.

Przekazał, że Kancelaria Sejmiku prowadzi obecnie rozeznanie otrzymanej oferty oprogramowania umożliwiającego automatyczną transkrypcję nagrań z posiedzeń sejmikowych komisji. Przed podjęciem decyzji co do zasadności zakupu planowane jest przeprowadzenie bezpłatnych testów wybranych rozwiązań w celu oceny ich skuteczności, dokładności oraz możliwości wdrożenia w strukturze organizacyjnej Kancelarii Sejmiku.

– odniósł się do interpelacji Marka Sowy co do możliwości wydłużenia rewitalizacji linii kolejowej nr 360 Kąkolewo – Gostyń o odcinek Gostyń – Piaski. Wskazał, że w przedmiotowej sprawie prowadzone są rozmowy pomiędzy Samorządem Województwa Wielkopolskiego a PKP Polskie Linie Kolejowe. Strony uzgodniły potrzebę zawarcia stosownego porozumienia, na mocy którego opracowana zostanie dokumentacja projektowa dla tego zadania. Optymalnym rozwiązaniem byłoby wykonanie tej inwestycji równolegle bądź w ramach zadania realizowanego na odcinku Kąkolewo – Gostyń z programu Kolej+, tak aby w 2029 roku możliwe było uruchomienie połączeń obejmujących stację Piaski.

– poinformował Łukasza Grabowskiego, że budowa obwodnicy Niepruszeza jest w zestawieniu zadań inwestycyjnych znajdujących się w Regionalnym Planie Transportowym dla Województwa Wielkopolskiego w perspektywie do 2030 r. W maju 2024 r. złożono wniosek o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach przedsięwzięcia. W czerwcu 2024 r. burmistrz Buku wszczął postępowanie dotyczące uzyskania powyższej decyzji, a w grudniu 2024 r. RDOŚ wydał postanowienie o potrzebie przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. W maju 2025 r. przedłożono raport dotyczący tego oddziaływania. Obecnie prowadzone są prace związane z opracowaniem projektu koncepcyjnego wraz z uzyskaniem decyzji środowiskowej dla ww. zadania.

Członkini zarządu województwa

Katarzyna Kretkowska

– odpisała Piotrowi Trybkowi, że Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu przystąpił do realizacji projektu „Integra-

cja i kompleksowe wsparcie obywateli państw trzecich w Wielkopolsce”, w ramach którego zaplanowano utworzenie w Ostrowie Wielkopolskim szóstego na terenie województwa Centrum Integracji Cudzoziemców. Powyższe działanie jest podyktowane dążeniem do zapewnienia wysokiej jakości procesu integracji osób z doświadczeniem migracyjnym ze społeczeństwem polskim oraz znaczącym wzrostem liczby cudzoziemców na terenie Ostrowa Wlkp., jak również faktem, że CIC w Kaliszu obsługuje cały subregion (aż 7 powiatów). Poinformowała, że ROPS nie posiada opracowań oraz analiz, w oparciu o które podjęto decyzję o potencjalnej lokalizacji biura, z uwagi na fakt, że dla przystąpienia do realizacji działania nie są one wymagane. Zgodnie z założeniami wniosku o dofinansowanie projektu przyjęto miesięczną maksymalną kwotę najmu i kosztów eksploatacji związanych z prowadzeniem centrum w wysokości 12 tys. zł. Funkcjonowanie centrum będzie współfinansowane w ramach projektu, o którym mowa powyżej w okresie od września 2025 roku do czerwca 2029 roku. ROPS nie ma możliwości określenia lokalizacji centrum z uwagi na fakt, że rozpocznie ono swoją działalność nie wcześniej niż we wrześniu br. Przy podejmowaniu decyzji o lokalizacji będzie brana pod uwagę racjonalność proponowanych stawek najmu, dostępność dla osób z niepełnosprawnościami oraz odległość od szlaków komunikacyjnych.

– odniosła się do kwestii przywrócenia Oddziału Neurologicznego z Pododdziałem Udarowym w Wojewódzkim Szpitalu Wielospecjalistycznym im. dr. Jana Jonstona w Lesznie, poruszonej przez Marka Sowę. Poinformowała, że prowadzone na bieżąco analizy sytuacji, w jakiej znajduje się leszczyńska neurologia, wskazują, że problem z pozyskaniem kadry medycznej do pracy na tym oddziale nie wynika z problemów finansowych czy organizacyjnych. Przeznaczenie dodatkowych środków nie przyczyni się do wznowienia pracy obu komórek organizacyjnych szpitala. Ogłoszenia oferujące pracę lekarzom neurologom w leszczyńskim szpitalu są zamieszczone w naszym regionie, a także poza nim, w województwach lubuskim, dolnośląskim, kujawsko-pomorskim oraz zachodniopomorskim.

– w kwestii informacji o stanie mienia regionu za 2024 rok i wykazanego w niej spadku wartości niematerialnych i prawnych województwa przekazała Adamowi Bogrycewiczowi, że zmiana ta spowodowana jest naliczeniem rocznej amortyzacji oraz zakupem oprogramowania i licencji.

Dyrektor Departamentu Wdrażania

Programu Regionalnego UMWW

Paweł Napierała

– odpisał na zapytanie Łukasza Grabowskiego o realizowany w 2025 roku przez Oddział Wojewódzki ZOSP RP im. gen. Stanisława Taczaka, we współpracy z Samorządem Województwa Wielkopolskiego, projekt zakupu specjalistycznego sprzętu dla jednostek ochotniczych straży pożarnych. Poinformował, że aktualnie stosowane procedury mają na celu m.in. weryfikację prawidłowości przestrzegania zasad, takich jak przejrzystość, równość i konkurencja na etapie przygotowania, wdrażania i realizacji projektów podlegających finansowaniu z FEW 2021+. Podkreślił, że oddział wojewódzki OSP otrzymuje środki z budżetu regionu na poszczególne zadania. ABO

Stawiamy na kolej

Jakie inwestycje w infrastrukturę i nowe połączenia czekają nas w Wielkopolsce?

27 maja podczas konferencji w Ostrzeszowie i Poznaniu samorządowcy oraz przedstawiciele rządu, spółek PKP i Kolei Wielkopolskich ujawnili plany dotyczące rozwoju transportu szynowego w naszym regionie.

Na południu województwa zasygnalizowano budowę nowoczesnego Punktu Utrzymania Taboru w Ostrowie Wielkopolskim, który obsłuży pojazdy użytkowane przez samorządowego przewoźnika. W Poznaniu natomiast wicemarszałek Wojciech Jankowiak zapowiedział rozpoczęcie rozmów z PKP w sprawie rozbudowy istniejącej bazy serwisowej – chodzi o plany dotyczące terenu przy ul. Kolejowej.

Samorząd inwestuje również w rozwój taboru. Zapowiedziano m.in. ogłoszenie przetargu na 10 nowych elektrycznych zespołów trakcyjnych dla Kolei Wielkopolskich, a także kontynuację dostaw już zamówionych jednostek. Nowe pociągi są niezbędne nie tylko, by zapewnić obsługę obecnych połączeń, ale też rozwój ich siatki. Mowa tu choćby o zapowiedzianym już uruchomieniu 17 nowych kursów aglomeracyjnych w rejonie kalisko-ostrowskim. W dalszych planach jest zainicjowanie przewozów pasażerskich na towarowej obwodnicy Poznania, co powinno na-

Przedstawiciele samorządu i kolejowych spółek poinformowali o rozwoju baz odpowiadających za utrzymanie taboru.

stać od sezonu 2027-2028.

Do rozwoju połączeń kolejowych w regionie przyczynią się też z pewnością (opisywane już przez nas) inwestycje torowe, które zrealizuje PKP PLK. 5 czerwca w Poznaniu – w obecności m.in. ministra Krzysztofa Paszyka, wicemarszałka Wojciecha Jankowiaka i wicewojewody Jarosława Maciejewskiego – kolejarze podpisali z wykonawcą umo-

wy dotyczące rewitalizacji linii z Gołańczy w kierunku województwa kujawsko-pomorskiego oraz rozbudowy trasy z Poznania do Rogoźna.

Pierwsza inwestycja (warta 220 mln zł) pozwoli na szybkie przejazdy pociągów z Poznania przez Wągrowiec i Nakło nad Notecią do Bydgoszczy. Druga (za 120 mln zł) zwiększy już pod koniec przyszłego roku przepustowość

BADAJĄ RUCH

27 maja pod auspicjami samorządu województwa rozpoczęły się Wielkopolskie Badania Ruchu 2025. Ich celem jest uzyskanie wiarygodnych danych na temat podróży i zachowań transportowych mieszkańców naszego regionu. Dane zebrane podczas badań i pomiarów umożliwią budowę Modelu Ruchu Województwa Wielkopolskiego, który wspomaga racjonalne planowanie systemu transportu oraz dostosowanie komunikacji publicznej do potrzeb jej użytkowników – tłumaczy wicemarszałek Wojciech Jankowiak. Podczas szeroko zakrojonej akcji zostaną przeprowadzone pomiary liczby pojazdów na drogach oraz liczby pasażerów transportu zbiorowego, a także badania ankietowe, realizowane w losowo wybranych domach Wielkopolan przez przedstawicieli firmy PBS.

linii Poznań – Piła. Powstała tu drugi tor do Obornika i druga nitka mostu na Warcie, dobudowane będą perony na stacjach Oborniki Miasto i Parkowo, w tej ostatniej miejscowości wybudowana zostanie też dodatkowa mijanka dla pociągów. ABO

W SKRÓCIE

KONIE W ROKOSOWIE

FOT. KATARZYNA TALAGA

W dniach 7-8 czerwca w Zamku Wielkopolskim w Rokosowie odbyła się druga edycja wydarzenia „Rokosowo Horse Show”, która zgromadziła wielu miłośników koni i bryczek. Nie zabrakło emocjonujących pokazów, koncertów, animacji dla dzieci oraz zaciętej rywalizacji podczas zawodów w powożeniu, skokach przez przeszkody i hobby horse.

KONKURS Z KWIATAMI

FOT. ARCHIWUM WSKCZU W KONINIE

16 maja Wielkopolskie Samorządowe Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Koninie kolejny raz zorganizowało konkurs poświęcony stylizacji paznokci. W tegorocznej rywalizacji, której motywem przewodnim były „Kwiaty polskie”, zwyciężyła przedstawicielka gospodarzy – Wiktoria Bartkowiak wraz z modelką Magdaleną Rybicką. RAK

Dwa miliony dla pszczół

27 maja w UMWW podpisano umowę na zakup węzy dla wielkopolskich psiek.

Już po raz ósmy samorząd województwa przekazuje pieniądze na wsparcie sektora pszczelarskiego w regionie. Tym razem do wielkopolskich bartników trafią 2 mln zł na poprawę warunków fitosanitarnych pszczół.

Umowę w tej sprawie podpisali 27 maja w UMWW wicemarszałek Krzysztof Grabowski i prezes Regionalnego Związku Pszczelarzy Wielkopolski Północnej w Chodzieży Marek Komasiński, reprezentujący także związki z Koniną, Kaliszem, Lesznią i Poznaniem.

Samorząd województwa pamięta o pszczołach, a Wielkopolska jest pionierem takiego wsparcia w kraju. Łącznie przekazaliśmy już 16 mln zł na ten cel, dzięki czemu udało się m.in. dwa razy wymienić węzę w pasiekach – podkreśla Krzysztof

Umowę o dofinansowanie podpisano 27 maja w Urzędzie Marszałkowskim w Poznaniu.

Grabowski. – Realizacja programu wpływa na dobrostan pszczół, co powoduje zwiększenie zapylenia, a tym samym plonów w rolnictwie i sadownictwie.

W 2025 r. 2 mln zł dotacji z regionalnego budżetu przeznaczono na zakup węzy pszczelej, spełniającej niezbędne parametry i wymagania sanitarne. Węza to używany przez bartników szablon z wytłoczonymi kształtami

komórek plastra pszczelego, umieszczany w ramce, którą instaluje się wewnątrz ula. – Dzięki tej dotacji zadbaemy o higienę i zdrowie naszych pszczół – mówił Marek Komasiński.

Ponadto, jak przypomniał wicemarszałek, w regionie za sprawą gmin i powiatów (współpracujących z województwem) udało się już zasadzić kilkadziesiąt tysięcy drzew miododajnych. RAK

Rower za przystanek

Samorząd województwa rozstrzygnął 29 maja dziesiątą edycję konkursu „Nasz pomysł na ochronę środowiska”.

Hasłem tegorocznej odsłony, mającej zwrócić uwagę na konieczność dostosowania przestrzeni do zmian klimatu, były „Zielone przystanki Wielkopolski”.

Uczestnicy konkursu, uczniowie szkół podstawowych i ponadpodstawowych, mieli przygotować wizualizację przystanku (rysunek lub grafikę komputerową). Do tego potrzebny był odpowiedni opis, którego stworzenie miało zachęcić młodzież do twórczego spojrzenia na przestrzeń miejską i zaprojektowania przystanków jako miejsc wypoczynku, nie tylko estetycznych, ale też wpływających na poprawę jakości powietrza i mikroklimatu.

– To już dziesiąta edycja naszego przedsięwzięcia. Chciałbym, aby najlep-

Laureaci konkursu otrzymali w UMWW m.in. rowery.

sze projekty nie pozostały na papierze, ale by udało się je zrealizować w Wielkopolsce we współpracy z samorządami, np. poprzez tworzenie elementów błękitno-zielonej infrastruktury – mówił Jacek Bogusławski z zarządu województwa, któremu towarzyszyli radni z wiceprzewodniczącą sejmiku Agnieszką Wiśniewską na czele.

W konkursie wzięli udział uczniowie z 81 wielkopol-

skich szkół, a wyróżnienia i nagrody otrzymali przedstawiciele 16 placówek. Laureaci odebrali dyplomy i nagrody rzeczowe (m.in. rowery, kaski, smartwatche), ufundowane przez samorząd. Z kolei szkoły, z których pochodzą nagrodzeni uczniowie, otrzymały nagrody pieniężne i roślinę zieloną – skrzydłokwiat.

Lista laureatów jest dostępna na stronie umww.pl. RAK

Strażacy – strażakom

Kolejne wycofywane z wielkopolskich OSP pojazdy będą służyć jednostkom w Mołdawii.

Samorząd Województwa Wielkopolskiego współpracuje z Fundacją Solidarności Międzynarodowej w projekcie transferu polskich doświadczeń funkcjonowania OSP do Mołdawii od 2021 r. W jej ramach realizowane są wizyty studyjne dla mołdawskich samorządów lokalnych, które chciałyby stworzyć na swoim terenie strażackie jednostki ochotnicze. Kluczowym elementem jest przekazywanie najbardziej zaangażowanym mołdawskim gminom sprawnych, ale wycofywanych z użytku przez wielkopolskie OSP, samochodów pożarniczych.

2 czerwca w remizie OSP Czekanów odbyła się – z udziałem samorządowców z obu krajów, strażaków, przedstawicieli mołdawskiej ambasady i FSM – uroczystość przekazania dwóch samochodów pożarniczych od gminy Ostrów Wielkopolski dla gminy Sofia w Republice Mołdawii. Jej burmistrz Veaceslav Magaleas, dzięki-

Uczestnicy uroczystości w remizie OSP Czekanów.

jąc za wsparcie, zauważył, że dowodem profesjonalizmu oraz gospodarności wielkopolskich strażaków jest bardzo dobry stan technicznych aut (49-letniego Steyra z OSP Czekanów i 28-letniego Żuka z OSP Karski). Obiecał, że drużyna strażacka z Sofii będzie o nie pieczołowicie dbać, by pracowały jak najdłużej.

Wicemarszałek Krzysztof Grabowski podziękował przedstawicielom władz gminy Ostrów Wielkopolski oraz

strażakom za włączenie się w projekt pomocy dla mołdawskich samorządów. Jak zauważył, ten dar jest ważnym wsparciem dla wzmacniania społeczności lokalnych i wspierania europejskich aspiracji Mołdawii.

Wcześniej, 21 maja, podobne uroczystości przekazania wozów strażackich mołdawskim partnerom odbyły się w Czempiniu i Racocie. W pierwszym przypadku pojazd odebrali przedsta-

wiciele gminy Gura Bicului, a w drugim – darowizna została przekazana między gminami Kościan i Călinești.

– To nie tylko konkretne wsparcie, ale symbol przyjaźni i solidarności między naszymi narodami. Dzięki takim inicjatywom zbliżamy się nie tylko jako wspólnota lokalna, ale też jako narody europejskie – podkreśliła obecna na tych wydarzeniach ambasador Mołdawii w Polsce Violeta Agrici. **ABO**

To jest czas szparagowych zniw

Zazwyczaj od końca kwietnia do końca czerwca trwa największy zbiór szparagów z naszych pól. Dlaczego to tak ważny czas zwłaszcza dla wielkopolskich rolników?

Jak się bowiem okazuje, nasze województwo jest największym zagłębiem szparagowym w Polsce. Dominują pod tym względem szczególnie powiaty wolsztyński i nowotomyski, które mają ponad 50 procent udziału w krajowej powierzchni upraw tego warzywa. Polska natomiast, z produkcją około 12 tys. ton rocznie, zajmuje w „szparagowym rankingu” producentów 6. miejsce w Europie i 13. na świecie.

Przypomniał o tym wicemarszałek Krzysztof Grabowski, który odwiedził powiat wolsztyński na kilkanaście dni przed zaplanowanym na 15 czerwca w Mochach „Świętem Szparaga”. Na zaproszenie wójta gminy Przemęt Janusza Frąckowiaka wizytował specjalizujące się w uprawie tej rośliny gospodarstwo rolne Roberta Skorupki. **ABO**

Gospodarstwo Roberta Skorupki od lat specjalizuje się w produkcji szparagów.

– Gmina Przemęt od lat może poszczycić się rozwiniętą produkcją szparaga i wysoką specjalizacją gospodarstw w tej uprawie. Warto czerpać z lokalnego dorobku, a zwłaszcza wspierać naszych rodzimych producentów, sięgając po ich produkty – podkreślił Krzysztof Grabowski. – Trzeba zaznaczyć, że szparagi są warzywem, które dzięki swoim wyjątkowym walorom smakowym i właściwościom zdrowotnym zyskuje coraz większe grono sympatyków. **ABO**

Żeby się nie marnowało

Kolejnych osiem jadłodzielni powiększy listę punktów przeciwdziałających marnowaniu wielkopolskiej żywności.

W tym roku w ramach „Programu ograniczania marnotrawstwa i strat żywności w Wielkopolsce na lata 2021-2025” nowe punkty powstaną w gminach: Drawsko, Kleczew, Międzychód, Ostrogor, Tarnówka, Wieleń, Wolsztyn i Zagórz. Samorząd województwa dofinansuje je kwotą ponad 190 tys. zł (łącznie) w rozstrzygniętym niedawno konkursie „Wielkopolskie jadłodzielnie”.

Podobne punkty – sprawdzające się jako miejsca, w których możemy zostawić nadmiar przygotowanej lub kupionej żywności (np. w okresie Świąt Wielkanocnych lub Bożego Narodzenia) – funkcjonują już w 30 miejscach Wielkopolski.

– Jadłodzielnie to ważny element zwrócenia uwagi społeczeństwa na problem marnowania żywności w kraju i w naszym regionie (co roku wyrzucamy jej blisko pół miliona ton). Dzięki nim mieszkańcy mogą dzielić się między sobą nadwyżkami jedzenia, ratując je przed wyrzuceniem – mówił 3 czerwca w UMWW podczas podpisywania umów z samorządowcami wicemarszałek Krzysztof Grabowski.

Umowy na jadłodzielnie podpisano w UMWW 4 czerwca.

Od początku realizacji programu samorząd województwa przeznaczył ponad 800 tys. zł na dofinansowanie utworzenia punktów dzielenia się żywnością. Gmina mogła zdobyć na jedną jadłodzielnię dofinansowanie w wysokości maksymalnie 25 tys. zł, choć musi też pamiętać o zapewnieniu wkładu własnego.

Punkty wymiany jedzenia przeznaczone są dla wszystkich mieszkańców, nie tylko tych wymagających wsparcia. Pozwalają one na dalszą dystrybucję żywności i produktów nadających się do spożycia. Wspierają też edukację, bo wzrasta świadomość konsumentów na temat racjonalnego robienia zakupów.

Przypomnijmy, że dotychczas z budżetu województwa

wielkopolskiego na walkę z ograniczeniem marnowania jedzenia przeznaczono ponad 5 mln zł. Uruchomiono konkursy dotacyjne, zarówno dla gmin, jak i organizacji pozarządowych.

***

Jak informowaliśmy w poprzednim numerze „Monitora Wielkopolskiego”, samorząd województwa rozstrzygnął również tegoroczną edycję konkursu na „Małą mobilną kuchnię warsztatową”, w ramach której z regionalnego budżetu dofinansowany zostanie zakup 80 tego typu urządzeń. W maju i czerwcu wicemarszałek Krzysztof Grabowski odwiedził kilka wielkopolskich gmin, parafując w nich umowy na grant dla beneficjentów programu. **RAK**

Lepiej się jeździ

Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich zakończył kilka mniejszych inwestycji w różnych częściach regionu.

Na naszych łamach często informujemy o dużych nakładach inwestycyjnych dotyczących wielkopolskich dróg, nad którymi nadzór sprawuje samorząd województwa. Jednak oprócz prac, których wartość sięga dziesiątków lub nawet setek milionów złotych, prowadzone są też liczne roboty o mniejszej skali, choć o dużej wadze dla lokalnego ruchu i tamtejszych mieszkańców.

W ostatnim czasie podsumowywano – z udziałem samorządowców i drogowców – kilka tego rodzaju zakończonych przedsięwzięć. 6 maja

takie spotkanie odbyło się na przykład w gminie Pyzdry. Tam za kilka mln zł wzmocniono nawierzchnię DW 442 na odcinku Borzykowo – Pyzdry oraz przebudowano fragment DW 466 w miejscowości Rataje. W przypadku obu zadań poprawę odczuli nie tylko kierowcy, ale też piesi i rowerzyści, co na miejscu przetestowali uczestnicy uroczystości, na czele z wicemarszałkiem Wojciechem Jankowiakiem.

Z kolei 8 maja oficjalnie zakończono rozbudowę DW 308 na odcinku Grodzisk Wielkopolski – Ujazd. Ta inwestycja również zaowocowała oddaniem mieszkańcom powiatu grodziskiego do użytku nowego fragmentu drogi rowerowej. **ABO**

Wicemarszałek Wojciech Jankowiak miał okazję przetestować nową drogę rowerową przy drodze nr 442 na odcinku Borzykowo – Pyzdry.

Dyskutowali (nie tylko) o RODO

20 maja w Urzędzie Marszałkowskim w Poznaniu rozmawiano o wyzwaniach związanych z ochroną i przetwarzaniem danych osobowych.

„UODO rusza w kraj” – to cykl wizyt przedstawicieli Urzędu Ochrony Danych Osobowych we wszystkich województwach. Ich celem jest bezpośrednia rozmowa z administratorami danych, inspektorami ich ochrony, mieszkańcami, przedsiębiorcami i przedstawicielami samorządów.

– Od ponad roku staramy się być obecni w regionach. Nasz program wynika z tego, że docierały do nas informacje, że przetwarzanie danych osobowych nadal sprawia trudności i jest wyzwaniem. Tych zadań w samorządzie terytorialnym jest bardzo dużo – mówił 20 maja w UMWW prezes UODO Mirosław Wróblewski. – Jednocześnie zdajemy sobie sprawę, że istnieją przepisy o ochronie danych osobowych oraz że cały czas zmienia się otoczenie prawne i pojawiają się wyzwania technologiczne, a wraz z nimi kolejne regulacje.

Spotkanie z samorządowcami miało m.in. pomóc rozwiązać różnego rodzaju wątpliwości dotyczące tych zagadnień. **RAK**

Czy potrafimy zadbać o integrację

Nadzorowany przez samorząd województwa Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu od ponad trzech lat prowadzi

Piotr Ratajczak

Choć działalność funkcjonujących w Wielkopolsce pięciu centrów integracji cudzoziemców (CIC) nie budziła dotąd żadnych wątpliwości, to jednak w ostatnich miesiącach w przestrzeni publicznej pojawiły się głosy, że placówki staną się w Polsce azylem (noclegownią) dla nielegalnych imigrantów. Takie opinie, zwłaszcza w okresie prezydenckiej kampanii wyborczej, padały najczęściej z ust przedstawicieli PiS, także podczas sejmikowych obrad.

Czym są zatem CIC?

Pomysł ministerstwa

Prowadzone przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu centra integracji cudzoziemców utworzono w marcu 2022 r. (w okresie rządów premiera Mateusza Morawieckiego z PiS) w pięciu subregionalnych miastach Wielkopolski, tj. w Poznaniu, Koninie, Kaliszu, Lesznie i Pile. Powstały one na kanwie pomysłu Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, który był odpowiedzią na rosnące potrzeby migrantów przybywających do Polski.

Wielkopolska wygrała konkurs na nabór partnerów do wspólnej realizacji projektu budowy struktur dla integracji cudzoziemców w Polsce. Drugim partnerem wybranym w tym naborze było województwo opolskie – przypomina dyrektor ROPS Grzegorz Grygiel.

Centra zapewniają legalnie przebywającym w Polsce cudzoziemcom kompleksowe wsparcie w jednym miejscu.

Centra integracji cudzoziemców oferują kompleksową pomoc imigrantom. Z ich usług skorzystało dotąd niemal 6 tys. osób.

Są to punkty informacyjno-doradcze, w którym migranci otrzymują niezbędne informacje w zakresie np. rynku pracy, edukacji, systemu ochrony zdrowia, podatków, świadczeń pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych.

Pracownicy punktów informacyjnych CIC i doradcy międzykulturowi pomagają m.in. w organizacji kursów języka polskiego i kursów adaptacyjnych, zapewniają możliwość skorzystania ze wsparcia prawnego, pomocy psychologicznej, pomagają w rozwoju kompetencji zawodowych, organizują warsztaty integracyjne dla rodzin.

Docelowo centra integracji cudzoziemców mają funkcjonować tak, jak portugalski model „one stop shop”, tj. według koncepcji „jed-

nego okienka”, skupiającego w tym samym miejscu różnorodne usługi adresowane do osób z doświadczeniem migracyjnym – zapewnia Grzegorz Grygiel.

Pomysł się sprawdził, dlatego w 2024 r. MSWiA ogłosiło konkurs na tworzenie centrów integracji cudzoziemców w Polsce, które miały powstać we wszystkich byłych miastach wojewódzkich (sprzed reformy administracyjnej z 1990 r.)

Te plany wywołują obawy u niektórych polityków.

Fakty i mity

Kilka interpelacji i zapytań w sprawie funkcjonowania CIC w naszym regionie złożyli ostatnio radni PiS: Łukasz Grabowski, Joanna Szczechowska, Marek Sowa i Piotr Trybek. Dyskutowano

o tym również podczas obrad sejmiku i w efekcie, na wniosek przewodniczącego Komisji Rewizyjnej Filipa Żelaznego, także to gremium omawiało 16 maja ten temat.

Jest wiele nieudowodnionych wokół działalności centrów integracji cudzoziemców. Mieszkańcy południowej Wielkopolski pytają nas, jako radnych, o szczegóły, obawiając się choćby powołania nowej, dodatkowej placówki w Ostrowie Wielkopolskim – mówił 31 marca podczas sesji Piotr Trybek.

Społeczeństwo boi się, że też, napływu nielegalnych imigrantów, którzy mają być relokowani do Polski z Niemiec w ramach paktu migracyjnego. Czy nasze centra mają być rozbudowane, by ich przyjąć? – dopytywał Marek Sowa.

Zapowiedzi o rozbudowie sieci centrów integracji cudzoziemców dotyczą najprawdopodobniej paktu migracyjnego, który Polska uzgodniła z państwami UE, zwłaszcza z Niemcami – dodał Tomasz Ławniczak, opowiadając o problemach Europy z nadmierną migracją z krajów arabskich.

Sensacyjne doniesienia o tym, że ostrowska placówka stanie się schroniskiem dla nielegalnych imigrantów, nie mają nic wspólnego z rzeczywistością – odpowiadała Katarzyna Kretkowska z zarządu województwa.

Na terenie Wielkopolski żyje i pracuje ponad 200 tys. cudzoziemców. Wiele firm nie poradziłoby sobie bez tych dodatkowych rąk do pracy. Na przykład w MPK w Poznaniu pracuje

około 180 kierowców autobusów z Pakistanu i z Indii. Łatwo sobie wyobrazić poranny problem z dotarciem do pracy czy szkoły, gdyby ich zabrakło – zauważył wicemarszałek Wojciech Jankowiak, dodając z przekąsem, że na granicy polsko-niemieckiej nie zauważył setek nielegalnych imigrantów przetrzucających do naszego kraju.

Centra integracji cudzoziemców to biura, których pracownicy pomagają imigrantom w czynnościach administracyjnych, w aklimatyzacji, nauce języka. To oferta wyłącznie dla legalnie przebywających i pracujących tu osób – przypomniała Paulina Stochnialek z PO.

Element kampanii

W rzeczywistości, wbrew temu, co twierdzą niektórzy politycy, CIC nie są (i nie staną się) ośrodkami pobytu czy obozami dla obcokrajowców. Nie ma i nie będzie w nich żadnej opcji zamieszkania czy nocowania. To wyłącznie przestrzeń biurowa, czynna przez część dnia, w której można uzyskać m.in. informacje o tym, jak poruszać się w polskich realiach urzędowych.

Centra integracji cudzoziemców nie są obozami dla uchodźców, ale ośrodkami wsparcia. Oferują przede wszystkim porady prawne, ułatwiają naukę języka polskiego, doradzają, jak poradzić sobie z funkcjonowaniem w polskim społeczeństwie – potwierdza marszałek Marek Woźniak.

Krytykę polityków PiS, dotyczącą powstawania tego typu miejsc, marszałek nazwał elementem kampanii wyborczej przed wyborami

CZY CENTRA INTEGRACJI CUDZOZIEMCÓW W WIELKOPOLSCE SĄ POTRZEBNE?

Katarzyna Kretkowska, Lewica

Centra integracji cudzoziemców w Wielkopolsce to bardzo potrzebne i pożyteczne placówki, służące wsparciem organizacyjnym i adaptacyjnym obcokrajowcom pracującym w naszym województwie. Jak wszyscy wiemy, w wielu bran-

żach na polskim rynku dramatycznie brakuje rąk do pracy i te sektory ratuje zatrudnianie osób z innych krajów. W Wielkopolsce są to głównie Ukraińcy i Białorusini, ale także obywatele Kolumbii, Wenezueli, Turcji, Indii, Pakistanu, Afganistanu, Kuby czy Japonii. Pięć działających od ponad 3 lat CIC (w Poznaniu, Pile, Lesznie, Koninie i Kaliszu) udziela nowo przybyłym informacji i wsparcia asystenckiego w zakresie organizacji pobytu, wynajmu mieszkania, opieki zdrowotnej, wymogów podatkowych, przepisów prawnych, wyboru szkoły dla dzieci. Wsparcie obejmuje też naukę języka polskiego i kursy adaptacyjne, co pozwala uniknąć poczucia wyobcowania pracujących u nas osób z innych sfer językowych i kulturowych, a także zniwelować problem, jaki mają niektóre kraje zachodnie, z brakiem integracji migrantów zarobkowych ze społecznością lokalną.

Paulina Stochnialek, PO

Miałam ogromną przyjemność organizować i otwierać centra integracji cudzoziemców, będąc w zarządzie województwa osobą odpowiedzialną m.in. za politykę społeczną w regionie. Konkurs na pilotaże CIC w Polsce ogłoszony był

przez minister Marlenę Małąg i to właśnie Wielkopolska (obok województwa opolskiego) go wygrała. Tworząc centra, zaangażowaliśmy szereg instytucji (samorządowych, rządowych, NGO), by wsparcie obejmowało wiele aspektów funkcjonowania. Cudzoziemcy byli, są i będą w naszym regionie, a wzajemna integracja wzbogaca lokalne społeczności i buduje ich potencjał gospodarczy. Społeczeństwo, które boi się inności czy zalewu innej kultury, jest słabe, a Wielkopolska nie jest słaba. Naszą tożsamość obroniliśmy podczas zaborów i nie obawiamy się dzielić kulturą i wartościami z tymi, którzy, czasowo bądź na stałe, chcą mieszkać i pracować w Wielkopolsce. Trzeba wyraźnie zaznaczyć, że centra są miejscem informacji, wymiany kulturowej i edukacji językowej dla obcokrajowców, którzy legalnie przebywają w Polsce i chcą się tu zdomowić.

Filip Żelazny, PiS

Centra integracji cudzoziemców powstawały w Wielkopolsce z myślą o wsparciu obcokrajowców, którzy legalnie, za wiedzą i zgodą naszego państwa, przebywają na terytorium Polski. Integracja cudzoziemców, ale tylko tych, których

sami chcemy w Polsce przyjąć, nie jest oczywiście niczym złym. Obawy pojawiają się wobec paktu migracyjnego i polityki Unii Europejskiej, która chce zmuszać państwa członkowskie, w tym Polskę, do przyjmowania imigrantów, których nie chcemy. To Donald Tusk jako przewodniczący Rady Europejskiej straszył nasz kraj karami za nieprzyjmowanie imigrantów, a cała Platforma Obywatelska taką politykę Unii wspierała. Uzasadnione są zatem obawy mieszkańców Ostrowa Wielkopolskiego, Poznania, Kalisza, Konina, Piły i Leszna, aby obecne centra integracji cudzoziemców nie zostały wykorzystywane jako miejsca przyjmowania cudzoziemców, narzuconych nam przez Unię Europejską. Wiemy, co jest brukowane dobrymi intencjami. Wobec polityki migracyjnej Platformy Obywatelskiej i Donalda Tuska można mieć tylko obawy.

z imigrantami

w Wielkopolsce centra integracji cudzoziemców. Czym zajmują się te jednostki? Dlaczego zaczęły budzić emocje?

prezydenckimi: – Politycy Prawa i Sprawiedliwości są, jak widać, absolutnie skupieni na kampanii wyborczej i każde przekłamanie, każda manipulacja jest dobra, żeby osiągać efekt wyborczy – tłumaczył w marcu podczas wizyty w Ostrowie Wielkopolskim.

Marek Woźniak odniósł się też do słów Marleny Małąg (krytykującej powstanie CIC w Ostrowie), które padły w ostrowskim amfiteatrze na wiecu Karola Nawrockiego. – Trzeba zapytać, czy Ostrow jest miastem, które nie ma tych problemów, nie zasługuje na to, żeby tutaj też było takie centrum integracji cudzoziemców? Czy jest tak małym i nieistotnym miastem na mapie Wielkopolski, że nie warto takiej placówki tu zlokalizować? To jest tak naprawdę pytanie na temat. Reszta to polityczna hucpa – stwierdził marszałek. – Dziwię się, że akurat pani minister Marlena Małąg, która implemencowała te centra w Wielkopolsce (jako pilotaż rządu PiS), nagle wymyśliła, że jest to coś nowego, coś, co jest związane z jakimś spiskiem dotyczącym cudzoziemców w Ostrowie Wielkopolskim. Naprawdę nie rozumiem. Nie ma tutaj za grosz uczciwości politycznej albo pani minister nie wie, co robiła w czasie, kiedy była ministrem.

A jak wyglądały początki działalności CIC?

Wojna i priorytety

– Funkcjonowanie centrów integracji cudzoziemców na przestrzeni ostatnich trzech lat okazało się prawidłową reakcją na zmieniającą się sytuację geopolityczną Europy. ROPS zgłosił się do konkursu, bo dostrzegaliśmy poten-

cjalne wyzwania związane z problematyką migracyjną, choć początkowo zakładaliśmy prowadzenie działań skierowanych w szczególności do obywateli Ukrainy i Białorusi, którzy przybywali do Polski w celach zarobkowych – podkreśla Grzegorz Grygiel.

Gdy jesienią 2021 r. samorząd województwa wspólnie z ROPS podjął decyzję o realizacji pilotażowego ministerialnego programu na rzecz cudzoziemców (i uruchomieniu od 1 marca 2022 r. w kilku miastach regionu specjalnych placówek integracji), nikt przecież nie spodziewał się, że 24 lutego 2022 r. Rosja zaatakuje militarnie Ukrainę.

Centra integracji cudzoziemców w Kaliszu, Koninie, Lesznie, Pile i Poznaniu miały początkowo służyć osobom z doświadczeniem migracji, chcącym osiedlić się w Wielkopolsce i znaleźć tu swój nowy dom. W świetle wydarzeń w Ukrainie nabrały one całkowicie innego znaczenia. Oferowały m.in. pomoc uchodźcom, którzy uciekając przed wojną, szukali tu schronienia, pracy, szkoły.

– Dla pracowników centrów było to duże wyzwanie, bo mimo tego, że ich zadaniem nie było udzielanie wsparcia materialnego, to musieli zmierzyć się z ogromem cierpienia związanego z koniecznością nagłego opuszczenia swojego kraju i rodzin przez uchodźców uciekających z terenów objętej wojną Ukrainy – wspomina dyrektor ROPS.

– W pierwszym okresie funkcjonowania CIC obywatele Ukrainy stanowili około 90 proc. klientów naszych placówek. Teraz jest ich mniej, choć to nadal około 80

W MPK w Poznaniu pracuje 180 kierowców autobusów z Pakistanu i z Indii.

proc. osób – potwierdził 16 maja podczas obrad sejmikowej Komisji Rewizyjnej Krzysztof Jedynak, kierownik Działu Polityki Migracyjnej ROPS w Poznaniu.

Ostatnio jednak coraz większą grupę imigrantów zarobkowych przybywających do Polski stanowią osoby z Ameryki Łacińskiej. Dlaczego przyjeżdżają do naszego kraju?

Brakuje pracowników

Z danych ZUS wynika, że od kilku lat rośnie liczba obcokrajowców mieszkających i pracujących w Polsce i w Wielkopolsce. Coraz częściej w handlu czy usługach spotykamy osoby albo zza wschodniej granicy (z charakterystycznym akcentem w głosie) albo o ciemniejszej karnacji.

Wynika to głównie z kryzysu demograficznego i związanego z nim deficytu pracowników w wielu branżach, który coraz częściej jest niwelowany poprzez zatrudnienie osób z zagranicy. I to nierzadko z bardzo odległych państw. Ci przybysze trafiają

do nas, bo w Polsce mogą zarobić nawet kilkukrotnie więcej niż w swoim kraju.

– Gdy sytuacja związana z migracją spowodowaną konfliktem toczącym się za wschodnią granicą ustabilizowała się, do Polski zaczęło przybywać coraz więcej migrantów zarobkowych z oddalonych części świata, np. z Ameryki Południowej, Indii czy Filipin – potwierdza Krzysztof Jedynak.

Pierwsze miesiące, a nawet lata w Polsce, są dla nich z pewnością trudne. Zwłaszcza, jeśli przybyli spoza Europy, z krajów o odmiennej kulturze.

– Mamy w Wielkopolsce wielu obcokrajowców. Przede wszystkim Ukraińców, ale też obywateli innych krajów, np. Gruzji, Kazachstanu, Turkmenistanu, Nepalu, Filipin. Są też przybysze z Kolumbii, którzy posługują się tylko językiem hiszpańskim. Ci ludzie dotarli do Polski, pracują tutaj i oni w jakiś sposób muszą sobie poradzić – zauważa marszałek Marek Woźniak.

42,5 mln zł (ponad 38,3 mln zł z UE i 4,2 mln zł wkładu własnego województwa). Wsparcie z tej puli pozwoli m.in. na uruchomienie dodatkowego w regionie, szóstego centrum w Ostrowie Wlkp.

– Zwiększa się liczba cudzoziemców w południowej Wielkopolsce, a CIC w Kaliszu obsługuje cały subregion, tj. aż 7 powiatów: kaliski, ostrowski, ostrzeszowski, pleszewski, krotoszyński, jarocki i kępiński – tłumaczy tę decyzję dyrektor ROPS.

Wyzwań jest wiele. O ile dotąd w wyniku migracji wojennej do Polski najczęściej trafiały kobiety i dzieci, o tyle obecna migracja zarobkowa wiąże się przeważnie z przybyciem mężczyzn. Zdarzają się też nieuczciwi pracodawcy, dlatego w projekcie dofinansowanym z funduszu FAMI wezmą udział przedstawiciele organizacji pozarządowej, którzy oprócz kursów językowych poprowadzą np. warsztaty o zagrożeniu handlem ludźmi.

Są i inne problemy, o czym rozmawiano m.in. 5 maja w UMWW podczas obrad Wielkopolskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego. W trakcie dyskusji zwrócono uwagę np. na narastającą agresję i mowę nienawiści, z którą spotykają się zarówno osoby korzystające ze wsparcia CIC, jak i też kadra tych placówek.

– Centra integracji cudzoziemców oferują pomoc imigrantom, ułatwiając im aklimatyzację w naszym społeczeństwie. Bez tej integracji narasta poczucie frustracji, które może powodować problemy społeczne – podsumowuje marszałek Marek Woźniak. ■

Ważnym elementem działalności CIC są kursy językowe.

Ze wsparcia doradców korzystają mężczyźni i kobiety.

Centra organizują m.in. zajęcia animacyjne dla dzieci.

I. OCHOTN. KOMPANJA POZN.-LWOWSKA PRZED GMACHEM SEJMOWYM WE LWOWIE

FOT. ARCHIWUM

Kompania z Wielkopolski, która ruszyła na odsiecz Lwowa w 1919 roku, stała się „wzorem i przykładem dla innych oddziałów swoją walecznością, dyscypliną”.

Lwów w Poznaniu

Przez lata miasta nad Wartą i nad Pełtwią łączyło więcej, niż można by się spodziewać.

Marek Rezler

Lwów i Poznań. Zdawałoby się, że to miasta położone na przeciwległych krańcach dawnej Rzeczypospolitej, różne tradycjami i kulturowo, a jednak bliskie sobie...

Pierwszy był Chrobry

Odwołując się do naszego doświadczenia rodzinnego czy szkolnego, przywykliśmy do stałych więzi narodowych i terytorialnych. Tymczasem we wczesnym średniowieczu przemieszczanie się ludności na dzisiejszych ziemiach polskich było spore. Przykładanie naszych obecnych pojęć do realiów sprzed ponad tysiąca lat jest wielkim błędem, w historii określanym mianem prezentyzmu. W tamtych czasach ekspansja była zjawiskiem oczywistym i naturalnym, jak najdalszym od emocji etnicznych czy historycznych. Po prostu, kto się nie rozpychał – ten ginął.

I tak było w czasach Bolesława Chrobrego, gdy pierwszy raz mieszkańcy ziem położonych nad Wartą spotkali się z mieszkańcami ziem na wschodzie, nad Pełtwią. Władca Polski (ale jeszcze nie król) kilkakrotnie zapuszczał się na wschodnie ziemie. Najśłynniejsza wyprawa odbyła się w 1018 roku, gdy Bolesław Chrobry zajął Kijów, formalnie – w obronie interesów zięcia, Świętopełka. Wprawdzie opowieść o uderzeniu przez polskiego księcia mieczem, później zwanym z tej racji Szczerbcem, w Złotą Bramę miasta to tylko legenda, ale pierwszy krok ku kontaktom, powiedzmy wielkopolsko-ruskim, został zrobiony.

Nieco więcej uczynił w tej sprawie Kazimierz Wielki, który politykę polską przeorientował z kierunku zachodniego na wschodni. W 1349 roku monarcha ruszył na Ruś i aż do swej śmierci w 1370 roku miał w swym władaniu Lwów. Nie ma tu jednoznacznych więzi z Wielkopolską, ale w sytuacji, gdy poszczególne ziemie były traktowane jako jedna całość, a Kazimierz często był w Poznaniu, skojarzenia mogą być oczywiste.

Pan od Sienkiewicza

W wiekach XVI i XVII szlachta wielkopolska też była zaangażowana w walkach na Kresach Rzeczypospolitej. Najsilniej utrwala na jest postać Mikołaja Skrzetuskiego, ubogiego szlachcica rodem spod poznańskiego Rożnowa, który w 1649 roku, w przebraniu, przekradł się z obleżonego przez wojsko Chmielnickiego Zbaraża do króla, informując o sytuacji okrażonych przez siły tatarsko-kozackie. Na motywach jego życia Henryk Sienkiewicz stworzył postać Jana Skrzetuskiego w powieści „Ogniem i mieczem”, a w kościele oo. Karmelitów na Wzgórzu św. Wojciecha w Poznaniu jest upamiętniająca go tablica.

Jednak duchowa więź między Poznaniem i Lwowem utrwaliła się pod koniec zaborów. W 1867 roku powstało Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół”, powołane na terenie Czech, a w 1892 roku utworzono „Związek polskich gimnastycznych Towarzystw sokolich w cesarstwie austriackim”, z siedzibą we Lwowie. Już w 1884 roku „gniazda”, czyli koła organizacji, zaczęły powstawać w Wielkopolsce. Druhowie podnosili problematykę niepodle-

głościową. Kontakty ze Lwowem nasilały się.

Na odsiecz

Apogeum kontaktów poznańsko-lwowskich datuje się na lata 1918-1919. W dniu 1 listopada 1918 roku rozpoczęły się walki z Ukraińcami o Lwów. Poznań wkrótce miał

Apogeum kontaktów poznańsko-lwowskich datuje się na lata 1918-1919

„własne” powstanie i aż do połowy lutego następnego roku miasto musiało zająć się swoimi problemami. Ale już na początku 1919 roku do Lwowa ruszyły z Poznania transporty z żywnością i odzieżą. Po zawarciu rozejmu w Trewirze 16 lutego 1919 roku, gdy nie było już potrzeby obawiać się o losy Wielkopolski, zarówno w Warszawie, jak i w samej Wielkopolsce wystąpiły działania mające na celu udzielenie pomocy wojskowej braciom na kresach południowo-wschodnich.

We wszystkich okręgach wojskowych regionu ogłoszono zaciąg ochotniczy (po 42 ludzi z okręgu); formowanie miało nastąpić w 1. Pułku Rezerwowym w Poznaniu. Mimo że ostatecznie ochotników zgłosiło się znacznie mniej niż przewidywano, 9 marca 1919 r. ruszyła do Lwowa licząca 204 żołnierzy kompania, dowodzona przez ppor. Jana Ciaciucha i Maksymiliana Soldenhoffa. Po uroczystym pożegnaniu na dworcu

poznańskim ochotnicza kompania poznańsko-lwowska przez Warszawę i Przemysł przybyła do Sądowej Wiszni. Wkrótce Wielkopolanie walczyli pod Dołhomoskimi, w rejonie Gródka Jagiellońskiego i pod Mielnikiem. 29 marca kompanię odesłano do Lwowa, gdzie nastąpiło jej owacyjne powitanie. Następnie aż do połowy lipca 1919 roku oddział uczestniczył w walkach toczonych w okolicach Lwowa, w składzie 1. Pułku Strzelców Lwowskich. 7 lipca generał Wacław Iwaszkiewicz wydał kompanii

był prof. Adam Skałkowski, wybitny znawca epoki napoleońskiej, biograf m.in. księcia Józefa Poniatowskiego, generała Jana Henryka Dąbrowskiego i Józefa Wybickiego. Profesor Skałkowski był też autorem pierwszej pełnej monografii Bazaru Poznańskiego. Jego uczniami byli kolejni profesorowie, twórcy własnych szkół, Zdzisław Grot i Witold Jakóbczyk. Nie sposób pominąć też historyka, prof. Józefa Widajewicza.

Zasłużonymi zoologami rodem ze Lwowa, działającymi na Uniwer-

Mimo zmian geopolitycznych pośrednio kontakt Poznania ze Lwowem wciąż trwa

„Pochwalne uznanie”, podkreślając, że od pierwszych dni walk o Lwów oddział ten był „wzorem i przykładem dla innych oddziałów swoją walecznością, dyscypliną. [...] Nie otrzymałem ani jednej skargi na tę kompanię od ludności cywilnej, co przypisuje się wysokiemu poczuciu obywatelskiemu. [...] Cześć wam, dzielni Synowie Wielkopolski!”. Na początku sierpnia 1919 r. kompania wyjechała do Poznania.

W czasie wojny polsko-bolszewickiej 1920 roku znowu z Wielkopolski do Lwowa popłynęła fala pomocy. Potem jedna z kolumn Pomnika Chwały na Cmentarzu Orłąt Lwowskich została ufundowana przez miasto Poznań.

Kadry dla nauki

W okresie międzywojennym Poznań znalazł się w trudnej sytuacji „kadrowej”. Celowa polityka zarborcy utrudniała Polakom zdobywanie zawodów umożliwiających samodzielne sprawowanie rządów w zaborze pruskim. Z kolei w Galicji trudności z tym nie było. Zatem stamtąd przybyła nad Wartę duża część kadry urzędniczej.

Taka sytuacja wystąpiła na powołanej w maju 1919 roku Wszechnicy Piastowskiej – już wkrótce Uniwersytecie Poznańskim, gdzie poza rektorem, profesorem Heliodorem Świąćkim, niewielu było wyższych stopniem uczonych, którzy mogliby pokierować uczelnią i nowo powołanymi katedrami. Zatem ze Lwowa do Poznania przybyli uczeni różnych specjalności, którzy aż do wybuchu II wojny światowej ukształtowali własne szkoły różnych specjalności i kierunków. Dodajmy, że niektórzy z nich przybyli też do Poznania po 1945 roku, gdy w realiach nowego układu granic nie mieli już możliwości kontynuowania swej działalności we Lwowie.

Poznańska szkoła matematyczna z lwowskim rodowodem była reprezentowana m.in. przez profesorów Andrzeja Alexiewicza i Władysława Orlicza. Jednak w szczególności sposób zapisał się prof. Zdzisław Krygowski, twórca zespołu studentów matematyki (Marian Rejewski, Henryk Zygański i Jerzy Różycki), którzy owocnie zapoczątkowali pracę nad złamaniem szyfru słynnej niemieckiej maszyny szyfrującej Enigma.

Jednym z głównych przedstawicieli poznańskiej szkoły historycznej z lwowskim rodowodem

sytecie Poznańskim, byli profesorowie: Ludwik Jaxa Bykowski, Jan Grochmalicki i Antoni Jakubski. Geografia była specjalnością prof. Stanisława Pawłowskiego, rektora Uniwersytetu Poznańskiego, który w 1940 roku został zamordowany przez hitlerowców w Forcie VII, a także prof. Augusta Zierhoffera. Profesorem uniwersytetu we Lwowie był też wcześniej antropolog Jan Czekanowski; z tego miasta wywodził się również antropolog Franciszek Wokroj.

Mało kto wie, że lwowianinem był też profesor Eugeniusz Piasecki, twórca poznańskiej szkoły wychowania fizycznego, patron AWF w Poznaniu, i „bohater” ławeczki stojącej przed wejściem głównym do uczelni.

Kontakt trwa

Szczególną rolę w życiu międzywojennego Poznania odegrał lwowianin, wielce zasłużony architekt Władysław Czarnecki, stawiany na równi z Rogerem Sławskim, który zdecydowanie utrwalił swoją pracę w architekturze Poznania. Był aktywny jeszcze po wojnie, podobnie jak urodzony w Stryju historyk państwa i prawa, prof. Zygmunt Wojciechowski, twórca i patron Instytutu Zachodniego.

Wyjątkowo barwną postacią był generał Roman Abraham, obrońca Lwowa w 1919 roku, w międzywojniu dowódca Wielkopolskiej Brygady Kawalerii, który miał siedzibę dowództwa w budynku stojącym na miejscu obecnego Collegium Martineum przy ul. św. Marcina. Po wojnie zamieszkał we Wrześni i tam został pochowany. Patronuje dziś jednej z ulic na poznańskim Piątkowie.

Nie można pominąć też związków sportowych Lwowa z Poznaniem w okresie międzywojennym, sięgających jeszcze czasów przed wybuchem I wojny światowej. No i – *last but not least* – lwowskie korzenie miała też niezapomniana aktorka Krystyna Feldman, której postaci przypominać nie trzeba.

Mimo zmian geopolitycznych pośrednio kontakt Poznania ze Lwowem wciąż trwa. Od lutego 1989 roku prężnie i wielokierunkowo działa poznański oddział Towarzystwa Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich; podobna organizacja zrzesza osoby związane i zainteresowane Wilnem i Wileńszczyzną. ■

Nagrody dla muzealników

19 maja w Muzeum Ziemi Nadnoteckiej w Trzciance ogłoszono wyniki konkursu „Izabella”.

W konkursie na wydarzenie muzealne roku w Wielkopolsce nagradzana jest działalność wystawiennicza muzeów, a także ich aktywność wydawnicza, edukacyjna, naukowa, promocyjna i konserwatorska. Do tegorocznej edycji nadesłano aż 60 zgłoszeń.

„Wybitne wydarzenie roku o szerokim rezonansie społecznym”, „publikacja jest znakomitem, świetnie wydanym dopełnieniem wystawy stałej” czy „znakomicie przygotowana i z wielkim rozmachem zrealizowana kampania promocyjna” – to tylko kilka z uzasadnień jury, które przyznało nagrody za 2024 r.

Grand prix i statuetka „Izabelli” trafiły do Muzeum Narodowego w Poznaniu (dwu-

Laureaci odebrali nagrody 19 maja podczas uroczystości w Trzciance.

krotnie, za wystawę „Ultraawangarda. Koło Klipsa i poznański underground lat 80. XX wieku” oraz za „Mamy to u siebie” – kampanię promującą kolekcję sztuki europejskiej w placówce, a także do Rezerwatu Archeologicznego Genius loci, oddziału Muzeum Archeologiczne-

go w Poznaniu, za publikację „Przekrój Poznania” oraz Muzeum Historii Przemysłu w Opatówku za „Przebudowę i zmianę sposobu użytkowania zabytkowego skrzydła zachodniego dawnej Fabryki Fiedlerów w Opatówku z przeznaczeniem na cele muzealne”.

– Możliwość wyróżnienia tych, którzy osiągnęli w minionym roku sukces, to zawsze ważny moment dla wielkopolskiego muzealnictwa – podkreślił podczas wydarzenia marszałek Marek Woźniak, który patronuje konkursowi. – Dobrze jest się spotkać i wymienić do-

świadczeniami, także dotyczącymi udziału w konkursie, tym bardziej że kapituła dba o to, aby z roku na rok aplikacje stały na coraz wyższym poziomie.

Nagrody i wyróżnienia trafiły także do innych marszałkowskich muzeów z: Poznania, Szreniawy, Leszna, Lewkowa, Konina i Kalisza. Ponadto za wybitny wkład w rozwój muzealnictwa nagrody specjalne odebrali Aleksandra Sobocińska oraz Antoni Pelczyk.

Organizatorami konkursu o nagrodę „Izabelli” są Fundacja Muzeów Wielkopolskich oraz Samorząd Województwa Wielkopolskiego, który wspiera przedsięwzięcie także finansowo.

Pełna lista laureatów jest dostępna na stronie internetowej www.umww.pl. RAK

POLECAMY

WYSTAWA Z MUZYKĄ

Do 28 sierpnia w Muzeum Okręgowym Ziemi Kaliskiej można obejrzeć wystawę pt. „Nic się nie dzieje?! Kaliska Scena Muzyczna”. Pełna dźwięków, obrazów i wspomnień z lokalnej sceny muzycznej ekspozycja powstała dzięki mieszkańcom, którzy chętnie dzielili się zdjęciami, nagraniami i plakatami. Zwiedzający zobaczą archiwalne materiały, obejrzą teledyski, posłuchają muzyki przez słuchawki, a nawet wejdą do odtworzonego studia nagrań.

FESTIWAL MONIUSZKI

Choć jesteśmy u progu lata, Teatr Wielki w Poznaniu rozpoczął już sprzedaż biletów na nowy sezon 2025/2026, w którym będzie świętować 115-lecie istnienia. Jubileuszowy repertuar otworzy kolejna edycja Festiwalu Moniuszki. Program wydarzenia, zaplanowanego w dniach od 27 września do 8 listopada, przybliży widzom nie tylko twórczość Stanisława Moniuszki, ale również Zygmunta Noskowskiego i Karola Szymanowskiego. W ramach festiwalowych spotkań z muzyką nie zabraknie też kameralistyk wokalne i projektu dla dzieci.

OSTATNI RABIN

Muzeum Okręgowe w Lesznie promuje książkę „Leo Baeck. Ostatni rabin Rzeszy”, stanowiącą pokłosie konferencji poświęconej wybitnemu rabinowi, filozofowi i działaczowi religijnemu XX wieku. Leo Baeck żył i działał w jednym z najtrudniejszych okresów w historii Żydów, obejmującym nazistowskie Niemcy, II wojnę światową i Holokaust. Pomimo deportacji do obozu w Terezynie udało mu się przeżyć wojnę i kontynuować działalność na rzecz rozwoju społeczności żydowskich. RAK

Orzeł za Piastów

Tegoroczny laureat – prof. Jacek Banaszkiewicz.

Po raz kolejny marszałek województwa wręczył Nagrodę Lednickiego Orła Piastowskiego.

To honorowe wyróżnienie ustanowione przez zarząd województwa z inicjatywy Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy. Jest przyznawane za wybitne osiągnięcia w dziedzinie badań naukowych i upowszechniania wiedzy o roli dynastii piastowskiej w historii Polski i Europy oraz ochrony piastowskiego dziedzictwa kulturowego. Kapitułę nagrody tworzą przedstawiciele środowisk naukowych, muzealnych, konserwatorskich i kościelnych.

Uroczystość wręczenia Orła tegorocznemu laureatowi odbyła się 5 czerwca na Ostrowie Lednickim. Marszałek Marek Woźniak przekazał nagrodę prof. dr. hab. Jackowi Banaszkiewiczowi. Uhonorowany naukowiec to wybitny historyk średniowiecza, jeden z najważniejszych współczesnych badaczy piastowskiej tradycji politycznej. ABO

Co czytają Wielkopolanie?

6 maja w siedzibie TVP3 Poznań poznaliśmy tegorocznych laureatów Literackiej Nagrody Wielkopolskich Czytelników.

To przedsięwzięcie regionalnego samorządu oraz podległej mu Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu. Tytuły do nominacji (po 5 w kategoriach dla dorosłych i dzieci) wskazują członkowie klubów książki działających przy wielkopolskich bibliotekach; następnie do akcji wkracza profesjonalna kapituła.

Nagrodzone w tym roku wydawnictwa to: „Dezorientacje. Biografia Marii Konopnickiej” autorstwa Magdaleny Grzebałkowskiej oraz „Chłopiec z lasu” Cezarego Harasimowicza.

Marszałek Marek Woźniak i autorka jednej z dwóch nagrodzonych książek Magdalena Grzebałkowska.

Zwycięzcy otrzymali nagrodę finansową (50 tysięcy złotych), a autorzy pozostałych nominowanych książek – wyróżnienie (3 tysiące złotych). Poza tym nominowani mogą skorzystać z rezy-

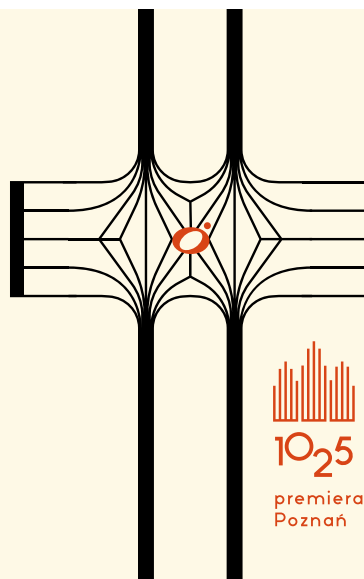
dencji artystycznej w Pałacu Myśliwskim Książąt Radziwiłłów w Antoninie, a także z udziału w spotkaniach autorskich w siedzibach wielkopolskich bibliotek publicznych.

Podczas finału konkursu uhonorowano też osoby i miejsca, które przyczyniają się do promowania czytelnictwa i kultury w Wielkopolsce.

– W tym roku obchodzimy 35-lecie samorządu lokalnego, a samorząd lokalny i biblioteki to relacja niezwykle ważna i bliska – mówił przy tej okazji marszałek Marek Woźniak. – Dzisiaj biblioteki to wielofunkcyjne instytucje kultury, które nie skupiają się wyłącznie na wypożyczaniu książek, ale realizują szereg najróżniejszych zadań, często również pełniąc funkcję centrów kultury. I za to oczywiście należy się podziękowanie wszystkim z państwa, którzy na co dzień tę misję wypełniają. ABO

REKLAMA

PRAWYKONANIE UTWORU „1025” ALEKSANDRA DĘBICZA

Aleksander Dębicz, Maciej Frąckiewicz, Iwona Hossa, Łukasz Kuropaczewski, Bartłomiej Nizioł, Orkiestra Świętego Marcina pod dyktando Dariusza Tabisza

29 czerwca 2025 g. 16:00, Archikatedra Poznańska

Bezpłatne wejściówki do odbioru w Centrum Informacji Kulturalnej ul. F. Ratajczaka 44, 61-728 Poznań

Skuteczniej zapobiegać i ratować

Wielkopolskie wojewódzkie ośrodki ruchu drogowego wraz z regionalnym samorządem wspomagają strażaków i funkcjonariuszy ITD.

FOT. Z. MAREK SZYKOR

29 kwietnia do rąk strażaków i funkcjonariuszy ITD trafiło 6 koców gaśniczych oraz jeden mobilny narkotester, wartych łącznie ponad 93 tys. zł.

Można powiedzieć, że pomoc jednostkom straży pożarnej oraz służbom działającym na rzecz poprawy bezpieczeństwa na drogach stała się już tradycją dla pięciu wielkopolskich wojewódzkich ośrodków ruchu drogowego. Co roku ośrodki te, planując swoje budżetowe wydatki, uwzględniają zakupy sprzętu przeznaczonego do ratownictwa drogowego, przyczyniając się tym samym do poprawy stanu bezpieczeństwa na naszych jezdniach.

Nie inaczej jest w tym roku. 29 kwietnia w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Wielkopolskiego spotkali się przedstawiciele Wojewódzkiej Rady Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego w Poznaniu oraz strażacy z Państwowej Straży Pożarnej i funkcjonariusze Wojewódzkiego Inspektoratu Transportu Drogowego w Poznaniu. Podczas spotkania, któremu przewodniczył wicemarszałek Wojciech Janowski, przekazano kolejne elementy nowoczesnego wyposażenia. Do rąk strażaków

i funkcjonariuszy ITD trafiło 6 koców gaśniczych oraz jeden mobilny narkotester. Wartość przekazanego sprzętu to ponad 93 tys. zł.

W dobie stale zwiększającej się liczby pojazdów elektrycznych koce gaśnicze odgrywają bardzo ważną rolę w przypadkach niwelowania skutków wypadków z udziałem tych pojazdów. Pożary baterii i akumulatorów są jednymi z najtrudniejszych do ugaszenia. Wymagają one użycia specjalistycznego sprzętu, którym są m.in. koce i płach-

ty gaśnicze. Potrafią one skutecznie odciąć dopływ tlenu do źródła ognia, wytrzymując jednocześnie przez długi czas bardzo wysokie temperatury. Koce mogą służyć też do gaszenia pojazdów z silnikami spalinowymi i hybrydowymi. Opisany sprzęt gaśniczy trafi na wyposażenie komend miejskich Państwowej Straży Pożarnej w Kaliszu, Koninie, Poznaniu oraz komend powiatowych w Gnieźnie, Ostrowie Wlkp. i Pile.

Z kolei mobilny narkotester, który będzie służył jednost-

kom Wojewódzkiego Inspektoratu Transportu Drogowego w Poznaniu, pozwala na szybkie i pewne badanie kierowców na obecność niedozwolonych substancji w organizmie, dając natychmiastowy wynik. W ubiegłym roku funkcjonariusze ITD przeprowadzili 18.311 kontroli i 2053 badania na zawartość alkoholu, a przekazane urządzenie pozwoli na skuteczniejsze badania i eliminowanie z ruchu kierowców, którzy jeżdżą pod wpływem substancji psychoaktywnych.

Dla porządku odnotujmy, że w spotkaniu w Urzędzie Marszałkowskim w Poznaniu uczestniczyli także: dyrektor Departamentu Infrastruktury UMWW Agnieszka Kubiakowska-Michalak, zastępca wielkopolskiego komendanta wojewódzkiego PSP st. bryg. Tomasz Wiśniewski, wielkopolski wojewódzki inspektor transportu drogowego Tomasz Tański oraz dyrektorzy wojewódzkich ośrodków ruchu drogowego z Kalisza, Konina, Leszna, Pily i Poznania.

Marek Szykor WORD Poznań

Czas na kształcenie dzieci i młodzieży

Wiosna to tradycyjnie czas organizacji wielu turniejów o tematyce motoryzacyjnej, skierowanych do dzieci ze szkół podstawowych i młodzieży licealnej.

Takie turnieje to duże wydarzenia, w których organizację zaangażowanych jest wiele instytucji związanych z propagowaniem wiedzy o bezpiecznym poruszaniu się po drogach. Wymienić tu można choćby policję, Automobilklub Wielkopolski, Polski Związek Motorowy, straż pożarną i wielkopolskie wojewódzkie ośrodki ruchu drogowego.

W maju odbyły się dwa konkursy motoryzacyjne, skierowane do uczniów ze szkół

podstawowych i ponadpodstawowych.

Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego w Koninie był gospodarzem regionalnego finału XXVII Ogólnopolskiego Młodzieżowego Turnieju Motoryzacyjnego. W szranki stanęło 15 drużyn z wielkopolskich szkół średnich. Zawodnicy musieli wykazać się zarówno znajomością przepisów ruchu drogowego, rozwiązując testy, jak i umiejętnościami praktycznymi w prowadzeniu pojazdów – motoroweru i samochodu – po torze przeszkód.

Sędziowie sprawdzali też umiejętność udzielania pierwszej pomocy poszkodowanym

FOT. BEATA BRAMBOR

Sędziowie oceniali m.in. umiejętność udzielania pierwszej pomocy.

oraz wiedzę z zakresu przygotowania pojazdów do drogi, ich codziennej konserwacji

i kontroli stanu technicznego. Zwycięzcą turnieju w Koninie została drużyna z Zespo-

łu Szkół Przyrodniczych w Poznaniu.

Z kolei w Lesznie, w Szkole Podstawowej nr 4, zmierzili się uczniowie podstawówek. Okazją do rywalizacji był finał wojewódzki XLVI Ogólnopolskiego Turnieju Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego. Zawodnicy rozgrywali konkurencje w podziale na dwie grupy wiekowe: 10-12 lat, reprezentowanej przez 30 drużyn, oraz powyżej 12 lat, w której rywalizowało 29 zespołów.

Tutaj, podobnie jak w turnieju konińskim, należało wykazać się m.in. wiedzą teoretyczną, rozwiązując testy o przepisach ruchu drogowego. Były też konkurencje

praktyczne, jednak ze względu na wiek uczestników rozgrywano je na rowerach i specjalnie do tego przygotowanym torze.

Zwycięzcami turnieju w Lesznie, w młodszej grupie wiekowej, zostali uczniowie ze Szkoły Podstawowej nr 1 w Luboniu (powiat poznański), natomiast wśród starszych zawodników zwyciężyła drużyna ze Szkoły Podstawowej nr 1 w Czarnkowie (powiat czarnkowsko-trzciański).

Laureaci obu konkursów będą reprezentowali Wielkopolskę na szczeblu krajowym, o czym napiszemy w kolejnych wydaniach „Monitora”.

Beata Brambor WORD Poznań

WOJEWÓDZKA RADA BEZPIECZEŃSTWA RUCHU DROGOWEGO W POZNANIU
www.brd.poznan.pl

Redaguje zespół: Sławomir Brandt, Wojciech Głuszak, Maciej Bednik, Piotr Monkiewicz, Marek Szykor, Dariusz Fleischer
Adres redakcji: WORD, 61-623 Poznań, ul. Wilczak 53, tel. 61 829-01-88

Kaliska młodzież gotuje i fotografuje

Uczniowie uczestniczyli w ciekawych warsztatach na terenie powiatu tureckiego.

Samorząd Województwa Wielkopolskiego już po raz trzeci zaprosił uczniów Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego nr 2 im. plutonu Głuchoniemych AK w Kaliszu do udziału w dwudniowym cyklu warsztatów, zorganizowanych przy wsparciu funduszy Unii Europejskiej w ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich. Przypomnijmy, że kaliska szkoła kształci i opiekuje się dziećmi i młodzieżą borykającą się z problemem niepełnosprawności, przede wszystkim osobami z niedosłuchem. Tym razem w wyjeździe uczestniczyli głównie uczniowie klas 7 i 8 szkoły podstawowej.

– Myśląc o rozwoju i unowocześniając wielkopolską wieś, nie zapominamy o osobach ze szczególnymi potrzebami. Fundusze unijne dedykowane obszarom wiejskim dają młodym ludziom szansę aktywnego udziału w wydarzeniach podnoszących ich wiedzę i umiejętności, które mogą okazać się bardzo pomocne za kilka lat, gdy te osoby będą wchodzić na rynek pracy – zauważa wicemarszałek Krzysztof Grabowski.

7 maja uczniowie odwiedzili Krwonę w gminie Brudzew,

Pamiątkowe zdjęcie uczestników warsztatów fotograficznych, wykonane w wiosennej scenerii Wigwamu Russocice.

gdzie mieści się siedziba i biuro jednej z 30 wielkopolskich lokalnych grup działania. Prezes Turkowskiej Unii Rozwoju T.U.R. Magdalena Ciołek zaprosiła gości do ogrodu sensorycznego, zaprezentowała bogactwo odmian roślin rosnących przy budynku, w którym urzędują pracownicy LGD. Opowiedziała również o działaniach realizowanych przez stowarzyszenie na rzecz ekologii.

Największą atrakcją dla młodzieży były jednak warsztaty kulinarne, które pozwoliły przenieść się uczestnikom zajęć wiele tysięcy kilometrów na Daleki Wschód. Ich celem było przygotowanie potrawy pad-thai, pochodzącej z Tajlandii.

Odniesienia do kuchni azjatyckiej były obecne również w przepisie na deser, który uczniowie mogli włas-

noręcznie wykonać. Chodzi o tradycyjny hinduski koktajl mango lassi, który w Krwonach powstał na bazie przede wszystkim dojrzałych owoców mango i mleczka kokosowego.

Po warsztatach kulinarnej młodzieży spotkała się także z sokołnikiem, będącym beneficjentem Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Uczniowie kaliskiej szkoły z dużym zaangażowaniem uczestniczyli w warsztatach kulinarnych w Krwonach.

Dzień później uczestnicy wyjazdu pod okiem doświadczonego fotografa, pracującego również jako nauczyciel w jednej z gnieźnieńskich szkół, ćwiczyli technikę wykonywania zdjęć w taki sposób, aby świadomie wyrazić na fotografii swój styl i emocje.

Warsztaty, które odbyły się na terenie Wigwamu Russocice w gminie Władysławów,

miały przede wszystkim wymiar praktyczny. Zadaniem młodych adeptów fotografii (kaliska szkoła kształci uczniów w kierunku technik – fotograf) było np. wykonanie pracy pt. „Kolory mojego dnia”. Na zakończenie zajęć grupa wspólnie wywołała zdjęcia na drukarce Instax i stworzyła z przygotowanych obrazów spójną historię do opowiedzenia.

Wielkopolska stawia na kobiety

Podczas majowego Europejskiego Kongresu Odnowy i Rozwoju Wsi, o którym piszemy też na stronie 3 „Monitora”, podkreślono m.in. znaczenie kobiet i ich wpływ na rozwój obszarów wiejskich w Polsce.

W największej sali obrad kongresu (odbywającego się na MTP w Poznaniu) w bloku „Kobiety w rolach głównych”, prowadzonym przez dziennikarkę Radia Poznań Annę Skoczek, dyskutowały: pochodząca z Wielkopolski wiceminister ds. Unii Europejskiej Magdalena Sobkowiak-Czarnecka oraz autorka bestsellerowej powieści „Chłopki” Joanna Kuciel-Frydryszak.

W ramach wydarzeń towarzyszących kongresowi odbył

się z kolei panel pt. „Rola kobiet w rozwoju obszarów wiejskich – jak motywować i inspirować kobiety?”, który poprowadziła Irena Wojciechowska – specjalistka do spraw promocji i aktywizacji oraz wieloletnia wiceprezes LGD Stowarzyszenie „Puszcza Notecka”. W swoim wystąpieniu moderatorka zwróciła uwagę m.in. na rosnącą aktywność gospodyń wiejskich, będących ostoją i motorem postępu na wsi. Przytaczała statystyki, z których wynika, że coraz więcej kobiet zostaje sołtyskami i prezeskami organizacji pozarządowych.

– Zauważalny w ostatnich latach renesans ról gospodyń wiejskich to zasługa m.in. działań Samorządu Wo-

O roli kobiet na wsi mówiła, podczas kongresu na MTP w Poznaniu, Irena Wojciechowska – wieloletnia wiceprezes Stowarzyszenia „Puszcza Notecka”.

jewództwa Wielkopolskiego, który organizuje dla członkiń KGW wiele konkursów, szkoleń, stwarza też możliwości

pozyskania dotacji, np. na zakup małych kuchni mobilnych – podkreśliła Irena Wojciechowska. – Na przykład

w 2023 roku w każdym powiecie województwa wielkopolskiego odbyły się fora kół gospodyń wiejskich, które pokazały ogromny potencjał i zaangażowanie, jakimi cechują się kobiety.

Często jednak sam potencjał i chęć do działania nie wystarczą, aby skutecznie osiągać cele służące lokalnym społecznościom i wpływać na aktywizację mieszkańców. Z pomocą przychodzi wtedy działania samorządu województwa, realizowane ze środków europejskich w ramach Pomocy Technicznej PROW 2014-2020.

Przykładem może być inicjatywa szkoleń dla liderek wiejskich, których pomysłodawczynią była radna woje-

wództwa Violetta Ratajczak. Na przełomie marca i kwietnia 2025 r. ponad 30 aktywnych działaczek wiejskich miało możliwość zwiększyć swoje kompetencje z zakresu public relations i skutecznego docierania z ważnym społecznym przekazem do mieszkańców środowisk wiejskich.

Spotkania zorganizowane w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego w Poznaniu odbyły się w ramach projektu „Szkolenia nt. nowoczesnych i skutecznych metod public relations w działalności społecznej i gospodarczej liderki na obszarach wiejskich”, realizowanego w zakresie planu operacyjnego Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich.

SAMORZĄD
WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

Publikacja opracowana przez Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego w Poznaniu, Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Publikacja współfinansowana jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020.

Stronę redaguje Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego
al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań, tel. 61 626 60 00, fax 61 626 60 04, e-mail: dow.sekretariat@umww.pl, www.dprow.umww.pl

Pokazali moc europejskich funduszy

Koncerty, warsztaty, a nawet festiwale. Łącznie 20 różnorodnych atrakcji rozmieszczonych w 14 lokalizacjach naszego regionu. Dni Funduszy Europejskich dotarły w każdy zakątek Wielkopolski.

To były trzy dni pełne atrakcji. Od 9 do 11 maja odbywały się Dni Funduszy Europejskich. Beneficjenci z naszego regionu udowodnili, że potrafią nie tylko dobrze zrealizować projekt, ale także pokazywać jego efekty szerszemu gronu odbiorców.

Cały region...

W piłskim Muzeum Stanisława Staszica z jazzowym repertuarem wystąpił duet Judyta Pisarczyk i Jacek Szwał. Wybrzmiały m.in. znane utwory Andrzeja Zauchy czy Zbigniewa Wodeckiego. Chętni mogli również poznać fascynującą wizję zjednoczonej Europy Stanisława Staszica, odwiedzając plenerową wystawę i słuchając wykładu Józefa Olejniczaka.

„Olandia i Przyjaciele – Festiwal Funduszy Europejskich”, czyli wielkie grillowanie! Uczestnicy tego wydarzenia mieli okazję odkryć bogactwo oferty wystawców z Wielkopolski, poznać lokalnych producentów, a przede wszystkim wziąć udział w fascynujących warsztatach i pokazach kulinarnych. Były one unikatową uczcą dla zmysłów, a przygotowane smakołyki bez wątpienia zachwyciły naszych gości – mówią organizatorzy z Olandii.

Oprócz doświadczenia kulinarnych doznań odwiedzają-

Prusim, Lewków, Konin i Piła – to tylko przykładowe miejsca, w których odbyły się Dni Funduszy Europejskich.

cy mogli zaczerpnąć wiedzy w Punkcie Informacyjnym Funduszy Europejskich, gdzie eksperci dzielili się danymi o możliwościach dofinansowania z UE. Odbyła się również dyskusja dotycząca przetwarzania jedzenia, lokalnych producentów, trendów oraz badań, a także tego, czym tak naprawdę jest idea slow food.

Warsztaty plastyczne i kulinarnie, gry i zabawy, rekonstrukcje historyczne i koncert zespołu Wołos – taka oferta została przygotowana przez Muzeum w Lewkowie Zespół Pałacowo-Parkowy. Z kolei miłośnicy dobrej książki spotkali się w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Lesznie. Odbyły się tam specjalne warsztaty po-

łączone z przedstawieniem teatralnym oraz koncertem dla dzieci.

Dwie muzy – muzyka i film – połączyły z kolei swoje siły w Centrum Kultury i Sztuki „Oskard” w Koninie. Uczniowie Szkoły Wokalno-Aktorskiej „Fama” wykonali dla zebranych znane i lubiane utwory z kultowych filmów.

...i stolica Wielkopolski

Sporo działa się w Poznaniu. Niezwykły wieczór (m.in. spektakl, nocne zwiedzanie i minirozmowy o funduszach) czekały na nocnych marków, którzy zdecydowali się odwiedzić Polski Teatr Tańca w Poznaniu. Z kolei Centrum Szyfrów Enigma zorganizowało Festiwal Dawnych Komputerów. Była to niepowtarzalna okazja, by z bliska zobaczyć i doświadczyć cyfrowej rozrywki minionych dekad. Np. przypomnieć sobie kultowe maszyny i gry, które kształtowały nasz świat.

Tradycyjnie do akcji dołączyła Brama Poznania, w której można było obejrzeć techniczne rozwiązania kryjące się za kulisami jednej z największych atrakcji turystycznych Poznania.

Ofertę przedstawiło też Centrum Technologiczne Wspomaganej Rehabilitacji. To była wyjątkowa okazja, by zobaczyć innowacyjny sprzęt i metody stosowane przez doświadczonych fizjoterapeutów, bez konieczności bycia pacjentem.

Organizatorem Dni Funduszy Europejskich było Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej we współpracy z województwami. MARK

Fundusze dla kultury

Na modernizację czeka m.in. zabytkowy budynek Ośrodka Kultury w Wieleniu.

Znany wyniki konkursu z działania „Kultura i turystyka”. Dofinansowanie unijne przyznano 16 beneficjentom, chociaż chętnych było ponad trzykrotnie więcej!

Kto zatem znalazł się w gronie szczęśliwców? Remontowane i przebudowywane będą głównie obiekty instytucji kultury – np. w gminie Wieleni zmodernizowany zostanie Ośrodek Kultury „Strzelnica” i Wiejski Dom Kultury w Rosku (najwyżej oceniony wniosek), a w Pleszewie powstanie Muzeum Sztuki Współczesnej „Kamienica”.

Duże zmiany zapowiadają się w kilku budynkach kulturalnych (często zabytkowych) w Lesznie, także władze Konina stawiają na rozwój przestrzeni kulturalnych. We Wrześni będzie modernizowany budynek amfiteatru im. Anny Jantar, natomiast w Gnieźnie stawiają na rozbudowę Traktu Królewskiego.

Zmiany zaplanowano również w parku miejskim w Zbąszyniu – szczególnie interesującą zapowiada się rewitalizacja dawnego zespołu pałacowego z ogrodami. Zmodernizowany i przebudowany będzie też dworek w Kuźnicy Grabowskiej (gmina Kraszewice), w którym mieści się siedziba Muzeum Elementarza.

Projekty kulturalne i turystyczne będą ponadto realizowane w Chodzieży, Brzełowie (mieszcząca 200 miejsc siedzących), dużą sceną i balkonem z dodatkowymi 60 miejscami. Wnętrze dawnej świątyni zostało odrestaurowane w zakresie niezbędnym do podkreślenia historycznej roli obiektu, a jednocześnie ze świadomością nadania mu zupełnie nowych funkcji.

Będą się tutaj odbywały zajęcia dla uczestników świetlicy środowiskowo-socjoterapeutycznej, zajęcia warsztatowe, szkolenia, a także występy muzyczne, teatralne, spektakle czy wystawy. MARK

Mieszkańcy otrzymali prezent na 35-lecie samorządu

W dawnej synagodze w Kępnie otwarto Centrum Aktywności Społeczno-Kulturalnej „Centrum Synagoga”. Obiekt, który przez wieki służył społeczności żydowskiej, będzie miejscem organizacji warsztatów, szkoleń, wystaw, a także spektakli oraz występów muzycznych i teatralnych.

Kępno to nieformalna stolica zagłębia meblowego w Polsce, miasto trzech kultur – polskiej, żydowskiej i niemieckiej. Teraz kolejnym wyróżnikiem miasta będzie zmodernizowany budynek po byłej synagodze. To zresztą niejedyny element dużego projektu rewitalizacyjnego, na który władze lokalne pozyskały

13 mln zł z unijnej puli WRPO 2014-2020.

Rewitalizacji poddano cztery obiekty: park Starościański przy ulicy ks. Magnuszewskiego, park miejski przy ulicy Dąbrowskiego, Samorządową Bibliotekę Publiczną przy ulicy Kościuszki i wspomniany już budynek synagogi przy ulicy Łazienkowskiej, który otwarto 19 maja. W wydarzeniu uczestniczył wicemarszałek Krzysztof Grabowski.

To jeden z ważniejszych ocalałych obiektów architektonicznych żydowskiej kultury sakralnej na mapie Wielkopolski. Historia synagogi sięga 1674 r. Od 1815 r. do wybuchu drugiej wojny światowej obiekt funkcyjono-

Niegdyś budynek sakralny służy teraz mieszkańcom Kępna w inny sposób.

wał jako budynek sakralny. Potem był wykorzystywany jako ujeżdżalnia koni i magazyn mebli.

Przełom nastąpił w 2009 r., kiedy miasto przejęło synago-

gę, a dziesięć lat później pozyskało na jej remont dotację z UE. Inwestycja trwała cztery lata, głównie dlatego, że obiekt wpisany jest do rejestru zabytków.

W centrum debaty unijnej

Konin stanie się jednym z najważniejszych miejsc dyskusji Europy o przyszłości energetyki, innowacji i sprawiedliwej transformacji.

24 i 25 czerwca w Koninie odbędzie się VI Doroczny Dialog Polityczny. Zgromadzi on polityków, ekspertów, samorządowców i przedstawicieli regionów węglowych z całego kontynentu. Będzie to jedno z ostatnich wydarzeń kończącej się w czerwcu prezydencji Polski w Radzie UE. – Ale jakże ważne! – podkreślają jego organizatorzy, czyli Komisja Europejska (DG ENER), samorząd województwa wielkopolskiego oraz Agencja Rozwoju Regionalnego w Koninie.

Wybór miejsca nie jest przypadkowy. Wielkopolska wschodnia z Koninem jako jej sercem jest dziś uznawana za niekwestionowanego lidera sprawiedliwej transformacji w Polsce. Kilka lat temu, wspólnie z pięcioma innymi regionami w kraju, rozpoczęła systemowe i ambitne działania zmierzające do odejścia od węgla oraz budowy nowoczesnej, zielonej gospodarki.

Subregion koniński postawił sobie ambitne cele – osiągnięcie neutralności kli-

Widok farmy fotowoltaicznej w gminie Brudzew (Wielkopolska wschodnia).

matycznej już do 2040 roku, czyli o dekadę wcześniej niż planuje cała Unia Europejska, a także do 2030 roku ograniczenie emisji CO₂ w sektorze elektroenergetycznym o 90-95%. Pomocny w tym względzie jest Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST). To około 414 mln euro przeznaczone na łagodzenie społecznych, gospodarczych i środowiskowych skutków odchodzenia subregionu od

wydobywania i spalania węgla.

– Wybór Konina przez Komisję Europejską to nie tylko symboliczne wyróżnienie, ale także realne uznanie dla ogromu pracy, jaką wykonano we współpracy z samorządami, organizacjami pozarządowymi, naukowcami, pracodawcami i społecznością lokalną. To także dowód na to, że transformacja może przebiegać w sposób skoordynowany, partycypacyj-

ny i z poszanowaniem lokalnej tożsamości – mówi marszałek Marek Woźniak.

FST jest wdrażany od ponad dwóch lat. Wydarzenie będzie więc okazją do przedstawienia na forum międzynarodowym pierwszych efektów realizowania sprawiedliwej transformacji w Wielkopolsce wschodniej. Tym bardziej że podczas dialogu politycznego odbywają się strategiczne dyskusje na temat wyzwań stojących przed regionami węglowymi UE na drodze do osiągnięcia neutralności klimatycznej w sposób sprawiedliwy i sprzyjający włączeniu społecznemu.

W dyskusjach wezmą udział m.in. przedstawiciele instytucji unijnych i państwowych, samorządów regionalnych i lokalnych, przedsiębiorcy oraz eksperci w dziedzinach objętych transformacją.

Na 24 czerwca zaplanowano spotkanie przedstawicieli tzw. wysokiego szczebla politycznego. Rozmowom będzie przewodniczył Dan Jørgensen, komisarz ds. energii i mieszkalnictwa. MARK

Fundusze europejskie na skróty

► **ROPS:** stworzenie centrum wsparcia seniora, powołanie koordynatora usług dedykowanych seniorom i seniorkom, ale także poszerzenie dotychczasowych usług oferowanych osobom najstarszym i dostosowanie ich do potrzeb lokalnych. Takie możliwości czekają na gminy, które zdecydują się na pozyskanie grantu z projektu unijnego „Wielkopolskie centrum opieki”. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu rozpoczął nabór ciągły wniosków dla gmin z naszego województwa. Inicjatywa ma zapewnić kompleksowe wsparcie dedykowane osobom w wieku powyżej sześćdziesiątego roku życia oraz ich opiekunom nieformalnym.

► **Włoszakowice:** jak centra wsparcia seniora działają w praktyce, można zobaczyć na przykładzie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej we Włoszakowicach. Na terenie gminy została uruchomiona usługa „Złota rączka”. Senior potrzebujący pomocy w drobnych naprawach, z którymi sam nie może sobie poradzić, od maja może skorzystać z bezpłatnego wsparcia fachowca. Adresatami projektu są mieszkańcy gminy Włoszakowice, którzy mają ukończone 60 lat, a zwłaszcza osoby samotne, przewlekle chore lub niepełnosprawne.

► **Tomice:** trwa rozbudowa (o pomieszczenia oddziałów przedszkolnych) z przebudową budynku Szkoły Podstawowej w Tomicach. Obecnie wykonywane są tam prace instalacyjne i elektryczne w zakresie ocieplenia ścian zewnętrznych oraz dachu obiektu. W ramach inwestycji powstaną dwie nowe, duże sale przedszkolne wraz z węzłami sanitarnymi, szatniami oraz salą dla logopedy i psychologa. Ponadto uzyskane z UE fundusze zostaną przeznaczone na budowę kuchni oraz stołówki. Zakres inwestycji obejmuje również budowę podjazdu dla osób z niepełnosprawnościami.

FOT. 2X ARCHIWUM BENEFICJENTA

► **Jastrowie:** miejscowy samorząd pozyskał rekordowe w historii dofinansowanie zewnętrzne. To ponad 29 mln zł z Funduszy Europejskich dla Wielkopolski. Największą częścią inwestycji będzie przebudowa oczyszczalni ścieków w mieście. Część środków będzie wydanych na rozbudowę zdalnego odczytu wodomierzy, nowe wodociągi i uporządkowanie sieci kanalizacyjnej. Inwestycja ma rozpocząć się jeszcze w tym roku.

► **Racot (gmina Kościan):** 24 maja miejscowa jednostka OSP świętowała swoje 90-lecie. Kulminacyjnym punktem wydarzenia było przekazanie strażakom nowego ciężkiego samochodu ratowniczo-gaśniczego z 5000-litrowym zbiornikiem na wodę, autopompą i napędem 4x4. Z kolei jednostka OSP w Gryźynie otrzymała młotopompę pływającą o wydajności 1200 l/min. Dopuszanie jednostek OSP było częścią projektu UE (ponad milion złotych dotacji), związanego z przeciwdziałaniem zagrożeniom środowiskowym i likwidacją ich skutków.

► **Osiek Wielki (gmina Osiek Mały):** w tej niewielkiej wsi położonej w powiecie kolskim ruszyła realizacja projektu „Bajkowy Dworek – budowa nowego publicznego przedszkola”, który powstaje przy znacznym dofinansowaniu z Funduszy Europejskich dla Wielkopolski. Inwestycja ma zapewnić najmłodszym mieszkańcom gminy nowoczesne i bezpieczne warunki do nauki i zabawy. MARK

Kupisz bilet kartą lub telefonem

Dobra wiadomość dla użytkowników poznańskiej komunikacji zbiorowej. Już za dwa lata korzystanie z elektronicznego biletu będzie intuicyjne i maksymalnie uproszczone. Przykład? Pasażerowie zapłacą za przejazd autobusem kartą bankową albo smartfonem.

W ubiegłym roku Poznańska Elektroniczna Karta Aglomeracyjna, zwana popularnie PEKA, świętowała 10 lat swojego istnienia. Wprowadzenie jej dekadę temu było prawdziwą rewolucją dla poznaniaków. Wówczas papierowe bilety zostały zastąpione elektronicznymi kartami. Postęp technologiczny wyprowadził jednak poznański system i okazało się, że należy go zmodernizować. Jakiego zmianę czekają wkrótce pasażerowie?

Nie trzeba będzie już szukać biletomatu czy kiosku, aby kupić bilet papierowy. Nie trzeba będzie też wyrabiać specjalnej karty. W nowym systemie wystarczy karta płatnicza lub telefon z systemem NFC. W praktyce oznaczać to będzie, że nowe czytniki, które pojawiają się

Za bilet w Poznaniu zapłacisz m.in. kartą płatniczą.

w pojazdach, pozwolą pasażerom płać za przejazd kartą lub telefonem przykładanym przy wejściu i wyjściu z pojazdu. System automatycznie naliczy należność na podstawie pokonanej trasy.

Konsekwencją tych nowości będzie wymiana całej infrastruktury czytników PEKA we wszystkich tramwajach i autobusach MPK oraz u 8 operatorów gminnych. Dzięki temu można będzie kupować tańsze bilety przystankowe bez konieczności posiadania plastikowej karty PEKA. Projekt zakłada też zakup i montaż komputerów pokładowych.

Rozbudowa systemu ma być ewolucją, a nie rewolucją – zapewniają realizatorzy. Ma ona pogodzić istniejący system płatności za bilet z unowocześnionym. Co więcej, rozbudowa i unowocześnienie systemu PEKA ułatwi dostęp dla osób, które korzystają z taryfy przystankowej czy też takich, którzy okazjonalnie przyjeżdżają do Poznania i będą chcieli skorzystać z transportu publicznego.

Modernizacja infrastruktury płatności za bilety będzie możliwa dzięki pozyskaniu przez miasto Poznań dotacji

SIĘGNIJ PO DOTACJE

Chcesz, żeby załatwienie spraw przez internet było coraz powszechniejsze także w instytucjach publicznych (w tym w szpitalach, domach kultury)? Planujesz wdrożyć rozwiązania w urzędzie/instytucji, które zabezpieczą przed cyberatakami? Skorzystaj z dostępnych środków z Funduszy Europejskich dla Wielkopolski na rozwój nowoczesnych e-usług. Przyjmowanie wniosków potrwa do 31 lipca i jest otwarte dla samorządów, instytucji naukowych, organizacji społecznych, służb publicznych i przedsiębiorstw realizujących cele publiczne z obszaru MOF Poznania, Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej, MOF Konina, ZIT OF Koła i Turku, MOF Leszna oraz MOF Piły. MARK

z Funduszy Europejskich dla Wielkopolski w kwocie ponad 38 mln zł. MARK

WYŚLEDZONE

FOT. 4X ARCHIWUM

Zauważyliście, że ludzie lubią się sfotografować w stroju czy sytuacji, które zdecydowanie odbiegają od ich codziennego wizerunku? Jak jeden z najbardziej znanych na świecie polityków, który tuż przed konklawe z pomocą AI przeistoczył się w papieża... Zainspirował nas tym do przejrzenia w wolne, majówkowe dni internetowych zasobów w poszukiwaniu nietypowych ujęć sejmikowych radnych. Z prezentowanych przykładów najbliższej przywołanej inspiracji (jeżeli iść tropem biblijnym...) jest Adam Bogrycewicz, który „robi za rybaka” (ok, niech będzie – wędkarza). Najbardziej chyba przypadła nam do gustu metamorfoza Katarzyny Kretkowskiej, która postanowiła zostać damą z czasów uchwalania trzeciomajowej konstytucji. Doceniamy kreatywność „strażaczki” Joanny Szczechowskiej i „piłkarza” Jacka Bogusławskiego, choć w tych przypadkach raczej należałoby nieco jeszcze popracować nad stosowniejszym – jak mówią młodzi – outfitem.

ZDOBYTE

Dzielni i najbardziej gibcy przedstawiciele UMWW po raz drugi wystartowali na Marszałkiadzie – IX edycja Ogólnopolskiej Olimpiady Urzędów Marszałkowskich odbyła się w połowie maja w Drzonkowie.

Kiedy w ubiegłym roku wystąpili na takich zawodach po raz pierwszy, nie bez sarkazmu skomentowaliśmy na tej

stronie, że najlepiej wypadli... na zdjęciach. Oni odgrazali się, że ówczesne 9. miejsce było tylko gestem w kierunku gościnnych gospodarzy, a za rok pokażą, na co naprawdę ich stać. No i pokazali... Tocząc boje w siatkówce, tenisie stołowym, boccia, badmintonie, pływaniu oraz na sprawnościowym torze przeszkód zajęli trzecie miej-

FOT. ARCHIWUM

Nasze ejbry na Marszałkiadzie.

sce, stając na podium u boku uczestników z województw lubuskiego i opolskiego.

Przypuszczamy, że nie bez znaczenia w osiągnięciu tego sukcesu była nowa (wybrana zaledwie kilka tygodni temu w demokratycznym urzędniczym głosowaniu) nazwa, pod jaką wystąpili nasi sportowcy: WIELKOPOLSKIE EJBRY.

PODPATRZONE

FOT. PIOTR RATAJCZAK

Nie od dziś wiadomo, że na placu budowy czyhają różne niebezpieczeństwa. Można zranić stopę ostrym elementem, nadepnąć na gwóźdź lub poślizgnąć się na mokrej nawierzchni. Dlatego dziennikarze wizytujący w kwietniu budowę nowego Muzeum Powstania Wielkopolskiego założyli (choć niechętnie) równe, efektowne buty robocze.

MONITORUJEMY RADNYCH

Jan Grzesiek:

Lubię być ciągle w działaniu

FOT. ARCHIWUM

- ▶ **Lubię to zdjęcie, bo...** Lubię być ciągle w działaniu.
- ▶ **Najprzyjemniejszy moment w pracy radnego to...** chwila, gdy realizowane są pilotowane przeze mnie zadania ważne dla regionu i jego mieszkańców.
- ▶ **A najgorsze w tej robocie jest...** czasem wielokrotnie, a nawet wieloletnie zabieganie o realizację potrzebnych zadań czy inwestycji.
- ▶ **Gdy jadę na sesję sejmiku...** skupiam się na drodze i bezpiecznej jeździe, gdyż dojazd trwa czasem 1,5 godziny.
- ▶ **W sali sesyjnej najbardziej brakuje mi...** Niczego mi nie brakuje, gdyż jest ona dobrym miejscem obrad.
- ▶ **Gdyby komisje znów mogły obradować online...** to byłbym przeciwny.
- ▶ **Możemy być dumni z Wielkopolski, ponieważ...** jest regionem o bogatej historii, z pięknymi krajobrazami i bogatym dziedzictwem kulturowym. To miejsce, gdzie narodziła się polska państwowość i które od lat przyczynia się do rozwoju kraju. A także dlatego, że dobrze gospodarujemy budżetem i skutecznie wykorzystujemy środki z funduszy krajowych i unijnych.
- ▶ **Gdy słyszę „mała ojczyzna”...** to myślę o każdym miejscu, w którym czuję się dobrze, a także czuję więź z ludźmi i kulturą tego regionu. To moje miejsce na ziemi, które jest ważne i bliskie sercu.
- ▶ **Najdziwniejsze pytanie, jakie dotąd usłyszałem, to...** czego mi brakuje w sali sesyjnej.
- ▶ **Chciałbym wiedzieć...** jakie liczby wygrają przy kumulacji w Eurojackpota.
- ▶ **Nie chciałbym wiedzieć...** czy i kiedy nastąpi koniec świata.
- ▶ **Chciałbym się spotkać z...** obecnym papieżem.
- ▶ **Na bezludną wyspę zabrałbym...** Nie myślałem o takiej sytuacji, ale gdybym mógł coś zabrać, wybrałbym nożyk wielofunkcyjny, ponieważ jest przydatny do wielu zadań oraz zapas wody i jedzenia, aby móc przetrwać. A jeśli mógłbym kogoś, to zabrałbym także rodzinę.
- ▶ **Jak urlop, to...** z rodziną; w zależności od pory roku w miejscu, gdzie byłaby czysta woda i ciepło lub szerokie, ośnieżone trasy narciarskie.
- ▶ **A jak praca, to...** przy pszczołach.
- ▶ **Marzy mi się...** by ludzie byli w stosunku do siebie bardziej uczciwi, wyrozumiali, a uczucie takie jak nienawiść znikło.
- ▶ **Boję się...** wojny.
- ▶ **Cieszę się...** z życia, zdrowia i z tego, że dookoła mnie mimo wszystko są ludzie życzliwi, uśmiechnięci, chętni do pomocy.

Jan Grzesiek

- ▶ ur. 17 czerwca 1958 r., Golina
- ▶ menedżer bankowy
- ▶ wybrany z listy TD, w okręgu nr 5
- ▶ 7661 głosów

MONITOR WIELKOPOLSKI – MAGAZYN SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA

Wydawca: Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego – Kancelaria Sejmiku al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań, tel. 61 62 67 030, fax 61 62 67 031

Rada Programowa: Krzysztof Grabowski (zastępca przewodniczącej), Tatiana Sokołowska (przewodnicząca), Tomasz Wojtiuk (sekretarz), Michał Zieliński

Redakcja: Artur Boiński (redaktor naczelny), Piotr Ratajczak (sekretarz redakcji)

Adres redakcji: al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań, pokój 842, tel. 61 62 67 036, fax 61 62 67 031, e-mail: monitor@umww.pl, www.monitorwielkopolski.pl

Materiałów nie zamówionych nie odsyłamy. Zastrzegamy sobie prawo do redakcji tekstów.

Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść zamieszczonych reklam i ogłoszeń.

Projekt graficzny: Zofia Komorowska **Skład:** Rafał Otocky